

**SEZAI KARAKOÇ’UN GÜZELLİKLER KASİDESİ ADLI ÇEVİRİSİ ÜZERİNE
ON SEZAI KARAKOÇ’S TRANSLATION TITLED QASIDAH OF BEAUTIES**

MUSTAFA IRMAK

Prof. Dr., Samsun Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Arap Dili ve Belagati Bölümü
*Prof. Dr., Samsun University, Faculty of Theology, Department of Arabic Language and
Rhetoric*

mustafa.irmak@samsun.edu.tr

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Dergisi-Journal of Turkish Language and Literature
TÜRKDED-7, Aralık-December 2023 Rize

Makale Türü-*Article Types* : Araştırma Makalesi-Research Article
Geliş Tarihi-*Received Date* : 21.10.2023
Kabul Tarihi-*Accepted Date* : 14.12.2023
Sayfa-*Pages*: 34-52

Atıf/Citation: Irmak, Mustafa, (2023). “Sezai Karakoç’un Güzellikler Kasidesi Adlı Çevirisi Üzerine”
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, 4/2: 34-52.

SEZAI KARAKOÇ'UN GÜZELLİKLER KASİDESİ ADLI ÇEVİRİSİ ÜZERİNE

Mustafa Irmak*

Özet

Endülüslü şair İbn Câbir'in (ö. 780/1378) Kur'ân'da yer alan tüm surelere telmihte bulunarak kaleme aldığı *Kaşide fi esmâ'i süveri'l-Kur'ân* ya da bilinen adıyla *Kaşide-i Bedî'iyye* adlı eseri, medih şiirinin çarpıcı örneklerinden biridir. Güçlü bir Hz. Peygamber ve aşere-i mübeşşere övgüsü içeren, muhtelif nazirelere de konu edilen *Kaşide-i Bedî'iyye*, son dönem Osmanlı ricâlinden Ali Nûreddîn Efendi (1865-1937) tarafından Türkçeye aktarılmıştır. Kaside, "Diriliş" düşüncesi çerçevesinde İslâm şiirini yeniden gündeme getirmek amacıyla Arap edebiyatının önemli bazı klasiklerini günümüze taşımaya gayret eden Sezai Karakoç'un (1933-2021) da dikkatini çekmiş, şair bu eseri *Güzellikler Kasidesi* adıyla ve kendine has üslubuyla günümüz Türkçesine uyarlamıştır. Yapılan incelemeler, Karakoç'un mezkûr Osmanlı tercümesini referans aldığını göstermektedir. Bu makalede, Karakoç çevirisi Ali Nûreddîn Efendi tercümesi ile de mukayese edilerek ilmî bir değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

Anahtar Kelimeler: İbn Câbir, *Kaşide-i Bedî'iyye*, Ali Nûreddîn, Sezai Karakoç, *Güzellikler Kasidesi*

ON SEZAI KARAKOÇ'S TRANSLATION TITLED *QASIDAH OF BEAUTIES*

Abstract

The poem called *Kaşide fi esmâ'i süveri'l-Kur'ân*, or better known as *al-Qasidah al-Badiyyah*, written by Andalusian poet Ibn Jâbir (d. 780/1378) by referencing all the surahs in the Quran, is one of the striking examples of eulogy poetry. *al-Qasidah al-Badiyyah*, which contains praises of the Prophet and is the subject of various nazirahs, was translated into Turkish by Ali Nureddin (1865-1937), one of the late Ottoman figures. This qasidah also attracted the attention of Sezai Karakoç (1933-2021), who tried to bring some important classic poems of Arabic literature to the present day in order to reintroduce Islamic poetry to contemporary people within the framework of the idea of "Resurrection", and adapted the poet to today's Turkish under the name of *Qasidah of Beauties* and with his unique style. As a result of the examinations, it was determined that Karakoç's translation took the aforementioned Ottoman translation as a reference. In this article, Karakoç's translation was compared with Ali Nûreddîn's translation and subjected to a scientific evaluation.

Keywords: İbn Câbir, *al-Qasidah al-Badiyyah*, Ali Nûreddîn, Sezai Karakoç, *Qasidah of Beauties*

Giriş

Edebiyat dünyasında kendine has üslubuyla özel bir yer edinen ve şairliğinin yanı sıra diriliş düşüncesinin mimarı olarak mütefekkir vasfıyla da öne çıkan Sezai Karakoç (1933-2021), hayalindeki şiir idealine ulaşma yolunda ilhamı maziden almanın gerekliliğine inanmış ve bu bakış açısının somut bir yansıması olarak Arap ve Fars edebiyatının büyük şairlerinden seçtiği *anıt* şiirleri Türkçeye çevirerek gelecek nesillere bir ufuk çizmeye çalışmıştır. Zira ona göre, İslam medeniyetinin sanat gücünden yararlanmayan, geçmiş edebiyatımızı inkâr eden, yaşadığımız hayatla da ilgilenmeyen bir edebiyatın gerçek bir edebiyat olmasına imkân yoktur (Karakoç, 2011: 248). Mütefekkirin bu emeğinin semeresi olan çeviriler, daha sonra *İslâmın Şiir Anıtlarından* adlı eserinde bir araya getirilmişti

* Prof. Dr., Samsun Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Arap Dili ve Belagati Anabilim Dalı,
mustafa.irmak@samsun.edu.tr

Bu makalenin konusu, İbn Câbir'in¹ *Kaşide-i Bedî'iyye* adlı şiirinin² Sezai Karakoç tarafından *Güzellikler Kasidesi* başlığıyla yapılan çevirisidir.³ Karakoç, çeviriyi, kasidenin aslını Türkçe tercüme ve şerhleriyle karşılaştırmak suretiyle meydana getirdiğini ifade etmiştir (Karakoç, 2000: 8). Bunu, *Kaşide-i Bedî'iyye*'nin Ali Nûreddîn Efendi⁴ tarafından tercüme edildiği ve kasidenin Osmanlı döneminde başka bir çevirisine rastlanmadığı bilgisiyle birlikte düşününce, Karakoç'un temel kaynağının Ali Nûreddîn Efendi olduğu ihtimali güçlenir. Nitekim -izah edileceği üzere- yapılan mukayeseler, Karakoç'un bu tercümeyle merkeze aldığı göstermiştir. Kasidenin Cumhuriyet döneminde yapılan ilk çevirisi olması nedeniyle⁵ kültürel anlamda büyük bir kıymeti haiz olan *Güzellikler Kasidesi*'ni beyit beyit değerlendirmeden önce Ali Nûreddîn tercümesi, Karakoç'a kaynaklık eden yönüyle değerlendirilecek ve son olarak beyitlerin çevirisi teker teker, dipnotta Ali Nûreddîn tercümesine yer verilerek ele alınacaktır.

Karakoç'un Temel Kaynağı Olarak Ali Nûreddîn Efendi

Ali Nûreddîn Efendi'nin Mustafa Sîret ile birlikte kaleme aldığı *Cevâhiru'z-Zevâhir* adlı eserde *Kaşide-i Bedî'iyye* tercümesine yer verilmiştir. Tercümenin başında veya sonunda, ortak çalışma mı yoksa müelliflerden birine ait ürün mü olduğunu izah edecek herhangi bir kayıt yoktur. Fakat daha sonra bazı tashihlerle beraber Ali Nûreddîn Efendi'nin müstakil çalışması olan *Envâru'l-Edeb*'de yer alması, tercümenin ona ait olduğunu göstermektedir.

Ali Nûreddîn Efendi tercümede tashihler yaptığına göre Sezai Karakoç'un, çeviride hangi nüshayı dikkate aldığını tespit etmek sonuca etkisi nedeniyle önem arz etmektedir. Karakoç'un, kasidenin şairi İbn Câbir hakkında verdiği bilgiler bu iki nüshayla mukayese edildiğinde şairin *Cevâhiru'z-Zevâhir*'de yer alan metni esas aldığı görülmektedir. Karakoç'un verdiği bilgilere bakalım:

"Kasidenin sahibi, İbn Câbir Şemseddin Ebu Abdullah Muhammed Endülüsî Hz.leridir. Babası Endülüsün tanınmış hadis bilginlerindedir. Şair ve bilgin İbn-i Câbir Hz.leri Tunus'da doğmuş, Mısır ve Mağrib'de okumuş, 779 h. yılında Tunus'da ölmüştür. Bir na't olan bu kaside de, sahibinin şairliği kadar bilginliğinin de gücünü ortaya koymaktadır. Kaside-i

¹ 698'de (1299) Meriye'de doğan İbn Câbir el-Endelüsî, görme engelli olduğu için *İbn Câbir el-A'mâ* olarak da anılır. Memleketinde muhtelif hocalardan Kur'an-ı Kerim, nahiv, hadis ve Mâlikî fıkhi okudu. 738'de (1338), hacca gitmek üzere Endülüs'ten ayrıldı. Yolda, hayatının sonuna kadar yakın dost olarak yaşayacağı âlim, şair ve edip Ebü Ca'fer er-Ruaynî (ö. 779/1378) ile tanıştı. Nitekim bu iki samimi dost, her tarafta beraber görülmeleri sebebiyle *el-A'mâ ve'l-basîr*, *A'mayeyn* gibi lakaplarla anılmışlardır. İbn Câbir Mısır'da bir süre kalarak Ebü Hayyân el-Endelüsî'den (ö. 745/1344) dil ve edebiyat dersleri aldı. Hac dönüşü (741/1340) Dımaşk'a gitti. Burada başta Yûsuf b. Abdurrahman el-Mizzî (ö. 742/1341) olmak üzere muhtelif hocalardan ders okudu. Hocası Mizzî'nin vefatından sonra 743 (1342) yılında Halep'e geçti ve orada ders vermeye başladı. Halep'ten ayrılınca, el-Bîre'ye (Birecik) yerleşti ve ömrünün sonuna kadar burada kaldı. Artukoğulları sultanlarıyla iyi ilişkiler kurdu ve onlardan büyük maddî destek gördü. Meşhur kıraat ve hadis âlimi İbnü'l-Cezerî (ö. 833/1429) ile Sbt İbnü'l-Acemî lakaplı Burhâneddin el-Halebî (ö. 841/1438) gibi ilim adamlarına hocalık yapan İbn Câbir, 780'de (1378) el-Bîre'de vefat etti (Makkarî, 1968: 2/664; Kılıç, 1999: 19/384; Durmuş, 2008: 35/175). Eserlerinin hemen hepsi manzum olan ve şiiri ilmi konuların anlatımında bir vasıta olarak kullanan İbn Câbir'in asıl şöhreti Hz. Peygamber için yazdığı, edebî sanatlarla örülü *el-Hulletü's-siyerâ fi medhi hayri'l-verâ* adlı eseridir. Müellifin ayrıca *Kaşide fi medhi'n-Nebî*, *Hilyetü'l-faşîh fi nazmi'l-Faşîh* *mâ câ'e fi'l-Faşîh*, *el-Minha fi'htisâri'l-Mülha*, *Vesiletü'l-âbîk fi esmâi's-şahâbe ve'l-tâbi'in 'alâ mâ zekerahû Ebû Nu'aym*, *Nefâ'isü'l-mülâh ve 'arâisü'l-midah* (*Divânü'l-Hevvârî*), *'Umdetü'l-mütelaaffiz fi nazmi Kifâyeti'l-Mütehaftiz*, *Kaşide Mîmiyye fi'z-zâ ve'd-dâd*, *Gâyetü'l-merâm fi teşlîsi'l-kelâm*, *Tuhtetü'l-akrân fimâ kûri'e bi't-teşlîş min hurûfi'l-Kur'an*, *er-Ravzü'l-memfûr fi nazmi'l-makşûr*, *Selâsü kaşâ'id*, *Şerhu Elfiyyeti İbn Mâlik* gibi eserleri vardır (Kılıç, 1999: 19/384-385).

² Şiirde, şanın yüceliği, diğer peygamberlerin onunla tevessülü, önceki semavi kitaplarda müjdelenişi, insanlığın onun vesilesiyle kurtuluşa erişti, ahirette şefaati, isra-miraç olayı, örümceğin mağaranın kapısına ağ örmesi, Bizans'ın Sasanilere galip geleceğini önceden haber verişti, emriyle güneşin duruşu ve ayın ikiye bölünüşü gibi pek çok mucizesi, savaşlarda düşmana galebe çalıştı ve dünyaya bağlanmayıp ahireti öne çıkarışı gibi vasıflarıyla Hz. Peygamber ele alınır ve son beyitlerde onun âl ü ashâbi methedilir.

³ Kitapta ayrıca Kâ'b b. Zühayr (ö. 24/645), Hassân b. Sâbit (ö. 60/680), Zünnün-i Mısırî (ö. 245/859), Mütenebbî (ö. 354/965), Ebü Nuvâs (ö. 198/813?), Bûsîrî (ö. 695/1296) ve Ebülbeğâ Sâlih b. Şerîf'in (ö. 684/1285) Arapça şiirlerinden çeviriler yer almaktadır.

⁴ Fatih'te 1282/1865'te doğan Ali Nûreddîn, eğitimini tamamladıktan sonra devletin çeşitli kademelerinde görev yapmış, Cumhuriyet döneminde Yüce soyadını almıştır. *Cevâhiru'z-zevâhir* (müşterek), *Envâru'l-Edeb*, *Kelâmü'l-mülûk mülûkü'l-kelâm*, *Envâru'l-Hamid fi fıkhi ehli't-tevhîd* gibi eserlerin sahibi olan Ali Nûreddîn 1937'de vefat etmiş, Karacaahmet Mezarlığı'na defnedilmiştir (Benli, 2013: 68-73).

⁵ *Kaşide-i Bedî'iyye*, Sezai Karakoç'tan daha sonra, Kâdî İyâz'a nispetle tercüme edilmiştir (Dikici, 1992: 45-52).

Bediyye (Güzellikler Kasidesi) diye anılan bu yüce na't da, Kâab bin Zühreîr hz.lerinin Kaside-i Bürdesi ve İmâm-ı Bûsirî hz.lerinin Kaside-i Bür'esi gibi Peygamberimizi öğme yolunda dikilmiş ölümsüz İslâm şiiir antlarından. Kasidenin Kadî İyâz'a ait olduğu iddiasını da kaydedelim. Kaside, baştan sona, Kur'an-ı Kerîm'deki sırasıyla sûre isimlerinin veya sûrelerde geçen ilâhî kelâmın kullanılmasıyla Peygamberimizi öğmektedir. Bir nevi, Kasidede Kur'an-ı Kerîm, Peygamberin ululuğuna sûre sûre, bin pencereden şehadet etmektedir. Bu kasideye bir çok nazireler yazılmışsa da hiç biri bu belâgat ve samimiyete ulaşamamıştır. Kasidede sûrelere işaret eden kelimeleri koyu harflerle yazarak belirtmeye çalıştık"⁶ (Karakoç, 2000: 16).

İbn Câbir hakkında verdiği bilgiler, Kâb b. Zühreîr ve İmâm Bûsirî vurgusu, kasidenin Kâdî İyâz'a âidiyeti meselesine temas edişî⁷ ve kasideye nazire yapan pek çok şair olmasına rağmen hiçbirinin onun belâgat ve samimiyet seviyesine ulaşamadığına dikkat çekmesi,⁸ Karakoç'un, *Cevâhîru'z-Zevâhir*'den istifade ettiğini göstermektedir. Ali Nûreddîn Efendi bu giriş bilgilerinin *Envâru'l-Edeb*'de daha kısa tutmuş ve İbn Câbir'in hayatıyla ilgili dipnota, Kâb b. Zühreîr ve Bûsirî vurgusuna yer vermemiş ve kasidenin Kâdî İyâz'a âidiyetine dair tartışmaya temas etmemiştir (Ali Nûreddîn, 1319: 4-5).

Tercümenin gözden geçirilmiş ikinci baskısı doğal olarak daha muteberdir. Fakat bu makalenin Ali Nûreddîn Efendi tercümesinden beklentisi Sezai Karakoç'a etkisi düzeyinde olduğu için tercümenin birinci baskısı bu çalışma için daha değerli olup mukayesede ilk baskı esas alınmıştır.⁹ Bu noktada ifade edilmelidir ki Ali Nûreddîn Efendi, sadece sekizinci beytin tercümesini değiştirmiştir. Diğer beyitlerdeki tashihler daha çok şekil, dil ve üslup düzeyindedir.¹⁰

⁶ Ali Nûreddîn Efendi'nin açıklaması ise şöyledir: "Evşâf-ı mâ lâ nihâye-i nebeviyye hakkında 'ulemâ ve şu'arâ-yı İslâmiyye taraflarından pek çok kaşâ'id inşâd olunmuş ve herbiri birer hazîne-i belâgat ıtlâkına şâyân bulunmuşdur. Şahâbe-i kirâmdan Ka'b ibn-i Zühreîr (radîyallâhu 'anh)'ın Bânet Su'âd ve İmâm Bûsirî'nin Bürde'si kaşâ'id-i mezkûrenin meşhûr ve mu'teberlerinden olup ezân cümle Nefhu't-tîb nâm kitâb-ı müste'tâbda müşâdif-i nazar-ı itibâcımız olan Endülüs 'ulemâsından İbn-i Câbir merhûmun [I no.lu dipnot: İbn Câbir -Şemsüddîn Ebü Abdillâh Muhammed Endelüsî- meşâhîr-i 'ulemâdan olup pederi Endülüs'ün eimme-i muhaddîşininin olduğu hâlde kendisi Tûnus'da doğmuş, Mısr ve Mağrib'de tederîsle imrâr-ı 'ömr iderek 779 târihinde yine Tûnus'da vefât itmişdir. Kâmusü'l-A'lâm] süver-i celîle-i Kur'âniyye'yi 'ale't-tertib telmîh iderek na't-ı Nebî hakkında inşâd itdikleri Kaşide-i Bedî 'iyye ki müşârun ileyhden evvel bu yolda hiçbir kimse tarafından söylenmemiş ve kendinden sonra tanzîr idenler bulunmuş ise de o derece-i belâgate işâl idememişlerdir. Tercümesi egerçi hâdimizin mâ-fevkî bir eser-i nefis belki beş on şerhe muhtâc bir lü'lü-i 'arîs ise de velev böyle 'âdîce olsun tercüme idilmeyerek küşe-i nişyânda bırakılmasına bir dürlü gönlümüz râzî olmadı. Binâ'en 'aleyh hem kasidenin 'Arabîsini 'aynen derc ve hem de icmâlen me'ânisini tezbîr ve esâmî-i süver-i celîleye işârât-ı mahşûşa vaz' olundu. Kaşide-i mezkûre Kâdî 'İyâz'a dahî nisbet olunuyor ise de Nefhu't-tîb şâhibi İbn-i Câbir'in olduğunu ekîden beyân u tashîh buyurmuşlardır" (N. Ali-M. Sîret, 1310: 1/10-11).

Metinden anlaşılacağı üzere kasidenin tercümesinde Makkarî'nin (ö. 1041/1632) *Nefhu't-tîb min guşni'l-Endelüs er-rafiğ ve zikru vezîrihâ Lisâni'd-dîn İbni'l-Haşîb* adlı eserinden yararlanılmıştır. Nasrî veziri, tarihçi ve edip Lisânüddîn İbnü'l-Hatîb'i (ö. 776/1374-75) öne çıkaran bu eserde, Lisânüddîn'in, pek çok iyi şiiirine rağmen İbn Câbir'e gereken ilgiyi göstermediği belirtilmekte (Makkarî, 1968: 7/305), şairin güzel şiiirleri çerçevesinde *Kaşide-i Bedî 'iyye*'ye yer verilmekte (Makkarî, 1968: 7/324-326) ve kasidenin tek başına onun kalitesini ispata kafî geleceği ifade edilmektedir (Makkarî, 1968: 7/324-326).

⁷ *Kaşide-i Bedî 'iyye* Kâdî İyâz'a da nispet edilir. Kasidenin çoğu kimse tarafından Mağripli âlim Ebü'l-Fazl b. İyâz'a nispet edildiğini belirten Makkarî, ilk başta kendisinin de bu kanaate sahip olduğunu fakat İbn Câbir'in yakın dostu Ebü Ca'fer'in (Ruaynî) kasideye yazdığı şerhi inceleyince eserin İbn Câbir'e aidiyetinin netleştiiğini belirtmektedir. (Makkarî, 1968: 7/323-324) Makkarî, şairin ilham kaynağını da tartışmaya açar. Kasidenin, Kâdî İyâz'ın, sûrelerin isimlerinden tevriye yoluyla söz ettiği uzun bir hutbesinden esinle nazmedildiği bilgisine de şüpheyle yaklaşan Makkarî, ilgili hutbeyi naklettikten sonra Ebü Abdullâh Muhammed b. eş-Şeyh Ebî'l-Abbâs Ahmed b. Ebî Cum'a el-Vehrânî'nin bu hutbeyi Kâdî İyâz'a nispet ettiğini fakat bu hususta kendisinde bir tereddüt bulunduğunu zira Kâdî İyâz'ın belâgat sahasında bu hutbeden çok daha yüksek bir seviyede olduğunu belirtmiştir (Makkarî, 1968: 7/334).

⁸ Kaside üzerine yazılan nazirelerin birkaçına yer veren Makkarî, bunlardan sadece birinin Kalkaşendî'ye (ö. 821/1418) ait olduğuna işaret etmiş, diğerlerinin kâilini belirtmemiştir (Makkarî, 1968: 7/326-333).

⁹ Kasidenin *Envâru'l-Edeb*'de yer alan tercümesi neşredilmiştir (Benli, 2013: 75-85).

¹⁰ İlk baskıda harekelenmeyen beyitler, ikinci baskıda harekelenmiştir. Ayrıca altıncı beyitteki *ürküdemiz fiili korkudamaz*, yedinci beyitte *mahdûm-i kerimleri* ifadesi *necl-i kerimleri* olarak değiştirilmiş, *Hicr* kelimesine düşülen dipnotun başına *Hicr mesâkin-i Semûd'dur* cümlesi eklenmiş, dipnotun sonundaki *Kâmus* kelimesi silinmiştir. Sekizinci beyitteki değişiklik anlamı etkilediği için yerinde izah edilmiştir. On altıncı beyitte *izân üdiği* ifadesi *i'lâ üdiği* şeklini almıştır. On dokuzuncu beyitte, *meşveret ü naşîhati* tabiri *müşâvere ve müzâkere ve naşîhati* olarak değiştirilmiş, devamındaki *müzeyyenât ü müzahrafâtı* ifadesinden *müzeyyenât* silinmiştir. Aynı beyitteki *anın üzerine gidenin gözünü büriyüb tarik-i hakkı görmekten...* ifadesi de *ana nazar idenin gözünü görmeden...* şeklini almıştır. Yirmi birinci beyitte *müstagrağ olmuştur* ifadesi *müstagrağ oldular* hâlini almış, yirmi dördüncü beyitte *cenâb-ı zî-kibriyâ* tabirinden *zî* eki çıkarılmıştır. Yirmi sekizinci beyitte *dünyâ* kelimesini tavsif eden *'İnde'l-ukalâ müşebbeh-i 'acûz-i bed-likâ olan* ibaresi ve sözün devamındaki *teğâbün* kelimesini açıklayan *aldatıcılık* kelimesi silinmiştir. Otuz altıncı beyitte, *Kur'an-ı 'azîmde*

Sezai Karakoç'un *Kaşîde-i Bedî'iyye* Çevirisi

Karakoç çeviriyi *-er* uyağı üzerine kurgulamıştır. Şiir ilk beyitte *aa* düzeniyle başlayıp *ba, ca, da, ea* şeklinde devam etmektedir. Bu kısımda, çeviri, kasidenin Arapça metni ve Ali Nüreddin Efendi tercümesiyle mukayesesi çerçevesinde ele alınacaktır.

1- فِي كُلِّ فَاتِحَةٍ لِقَوْلٍ مُعْتَبَرَةٍ / حَقُّ النَّاءِ عَلَى الْمُبْعُوثِ بِـ"الْبَقْرَةَ"¹¹

Fatihasında bütün değerli sözler

Bakarayla gönderileni öğer

İbn Câbir, tüm muteber sözlerin, Bakara suresiyle (yani parça-bütün ilişkisi çerçevesinde Kur'ân-ı Kerîm'le) gönderilmiş olan Hz. Peygamber övgüsüyle başlaması gerektiğini ifade ederek konuya giriş yapmıştır. Arapça metni karşıladığı görülen sade çeviride, özellikle, *değerli sözler* ifadesi ve *sözler-öğer* uyumu dikkat çekicidir.

2- فِي آلِ عِمْرَانَ قِدْمًا شَاعَ مَبْعَثُهُ / رَجَالُهُمْ وَالنِّسَاءُ اسْتَوْضَحُوا خَبْرَهُ¹²

Ta İmran Ailesi zamanında bilinmişti de

Sorup durmuştu kadınlar ve erkekler O'ndan haber

Hız. Peygamber'in nübüvvetinin Hz. İsa döneminden bu yana beklendiğini beyan eden bu beytin çevirisinde *İmran Ailesi*, *Âl-i İmrân* ve *kadınlar* kelimesi Nisâ'ya karşılık gelmektedir.

3- مَنْ مَدَّ لِلنَّاسِ مِنْ نَعْمَاءٍ "مَائِدَةٍ" / عَمَّتْ فَلَيْسَتْ عَلَى "الْأَنْعَامِ" مُقْتَصِرَةً¹³

Bir önder ki sofrasının nimetleri halkına

Hayvanlar, koyun, sığır, deve eti değil sonsuza gider

Hız. Peygamber'e ve ümmetine helâl kılınan hayvanların diğer ümmetler gibi sınırlı tutulmayışını Allah'ın büyük bir ihsanı olarak anlatan bu beytin çevirisinde *sofra* ile *Mâide* ve *hayvanlar* ile *En'âm* suresi kastedilmektedir. *Sonsuza gider* ifadesi abartılı görünse de hem *-er* uyumunu sağlamak hem de nimetlerin çokluğunu güzel bir şekilde hissettirmektedir. Şu var ki beyitteki ... فَلَيْسَتْ (*sınırlı*) *değildir* şeklindeki olumsuz yapı çeviride yerini olumluya bırakmıştır.

4- "أَعْرَافٌ نَعْمَاهُ مَا حَلَّ الرَّجَاءُ بِهَا / إِلَّا وَ"أَنْفَالٌ" ذَاكَ الْجُودُ مُبْتَدَرَةً¹⁴

taamlaması *Kur'ân-ı 'azîmde*, *tekevürü* kelimesi *tekevür*; otuz dokuzuncu beyitte *beyzâ-i İslâmiyye* 'ye ifadesi *beyzâ-i İslâmiyye* 'ye; kırk birinci beyitte *kaşîdeyi ikmâl* ibaresi *kaşîdenin kırâ'atini ikmâl* ve kırk ikinci beyitte *tebşîr buyurma* ifadesi *tebşîr itmekle* hâlini almıştır. Kırk dördüncü beyitte, *tenkîrinde* ifadesi *tenkîrine*, *veyl-i rabbânî* tabiri *veyl* ve *va'id-i rabbânîsi* ve *'azâb-ı celâlî* va'id-i ilâhîdendir cümlesi *'azâb-ı şedîd-i celâlîsi muhakkak* şeklinde düzeltilmiştir. Kırk dokuzuncu beyitte geçen *şohbet-i müstevcibü's-sa'âdet-i seniyyeleriyle müteşerrif olan zevât* ibaresi *şohbet-i mücibetü's-sa'âdet-i seniyyeleriyle müşerref olan zevât* olarak değiştirilmiştir. Ellinci beyitte *ibn* kelimeleri *bin* yapılmış ve *müteşerrif bulunan* ifadesi *teşerrüf eden* olarak değiştirilmiştir. Elli üçüncü beyitte, *ümmîdleri ber-kemâl olduğunu vâsf* ve ifadesi *ümmîdlerinin ber-kemâl bulunduğunu tavşîf* birle ve, ayrıca *vâcib* ve *ahyâr-ı ümmet olan* ibaresi *vâcib olan* ve *ahyâr-ı ümmet bulunan* hâlini almıştır. Elli beşinci beyitte, *Ümmehât-ı mü'minîne revnağ-bahşâ-yı inîzâm*, *cemî'-i zevcât-ı tâhirâta* ifadesinde *cemî'-i zevcât*'tan önceki kısım silinmiş, *huşûşan* ve ifadesi *huşûşan berâ'et* ve olarak değiştirilmiştir. Elli altıncı beyitte ise *ve efdâlü'l-mürselîn peygamberimiz (Muhammedü'l-Emîn) şallallâhu 'aleyhi ve sellem efendimiz* *hazretlerine* ifadesi sadece *Muhammedü'l-Emîn efendimiz hazretlerine* olacak şekilde düzenlenmiştir.

¹¹ "Akvâl-i mergûbenin fâtiha ya'ni ibtidâsında medh u senânın ecmeli bi'seti sûre-i Bakara ile mübeyyen ve nûr-i nübüvveti ibtidâ-yı ma'hlûkât olan Hazret-i Muhammed (şallallâhu 'aleyhi vesellem) efendimizin şân-ı 'âlî-i risâlet-penâhilerine ehaqq u ahrâdır" (N. Ali-M. Sîret, 1310: 1/11-12; krş; Ali Nüreddin, 1319: 6).

¹² "Âl-i İmrân'da ya'ni Hazret-i 'İsâ 'aleyhisselâmın zamânlarında bile bi'set-i Muştafeviyye şâyî' olup ricâl ü nisâ' keyfiyyet-i nübüvvet ve haber-i risâleti istizâh imişlerdi" (N. Ali-M. Sîret, 1310: 1/12; krş; Ali Nüreddin, 1319: 7).

¹³ "Öyle bir Nebiyy-i ni'metullâhdır ki: Taraf-ı ilâhîden kendisine inzâl olunan sûre-i Mâ'ide'de ümmet-i necibelerine cânib-i Raḥmân'dan olan in'âm u ihsânı ve huşûşan ümem-i sâ'ireye ekli ḥarâm olan vühûş u sibâ'dan mâ'adâ ḥayvânât-ı berrîyye ve bahriyyenin ekli helâl olduğu baş u temhîd olunup 'azamet-i nübüvvetlerine işâreten sâ'ir ümmetlere olduğu gibi cihet-i ḥullîyyet koyun, sığır, deveye kaşır olunmamıştır" (N. Ali-M. Sîret, 1310: 1/12-13; krş; Ali Nüreddin, 1319: 7).

İstek makamında dursan ne zaman nimet konusunda

O'nun iyilik denizinden saçılır ganimetler

İbn Câbir, bir arzunun talebi hâlinde Hz. Peygamber'in cömertlik denizinin derhâl akmaya başladığından söz eder. **İstek makamı** A'râf suresine, **ganimetler** ise Enfâl suresine tekabül etmektedir. A'râf *urf*'un çoğulu olup *yüksekçe yer* anlamına gelir. Surede ise cennet ile cehennem arasındaki sûrun yüksekçe yerlerini ifade eder (Işık, 1991: 3/259). Karakoç, kelimenin yaygın anlamını ve buna bağlı olarak cennete gitme hakkını henüz kazanamamış kulun hâlini düşünerek kelimeyi Ali Nüreddin Efendi'nin *arzû vü taleb* ifadesinden ilhamla **istek makamı** şeklinde çevirmiş olmalıdır.

5- بِه تَوَسَّلَ إِذْ نَادَى بِ"تَوْبَةٍ" هـ / فِي الْبَحْرِ "يُونُسُ" وَالظُّلْمَاءِ مُعْتَكِرَةً¹⁵

Karanlık korkulu denizlerde Yunus tövbedeyken daha

O çoktan kurtuluşa ermişti, açmıştı O'na kapıyı gökler

Yûnus ve Tevbe surelerine telmihle İbn Câbir, karanlık denizin derinliklerinde Hz. Yûnus'un, Hz. Peygamber'i vesile edinerek tevbe ettiğini belirtmektedir. Karakoç'un ilk dizesi Ali Nüreddin Efendi'nin *Hażret-i Yûnus ('aleyhisselâm) denizde ve zulmet-i muhavvife içinde tevbe ile meşğûl oldukları zamân* ifadesini tam olarak karşılamasına rağmen ikinci dizede anlam farklı bir noktaya evrilmiş ve metindeki *به تَوَسَّلَ* *Onu vesile edinmişti* cümlesi çeviriye yansıtılmamıştır.

6- "هُودٌ" وَ "يُوسُفُ" كَمْ خَوْفٍ بِهِ أَمْنَا / وَلَنْ يُرَوِّعَ صَوْتُ "الرَّعْدِ" مَنْ ذَكَرَهُ¹⁶

Hûd ve Yusuf O'nunla kurtuldular korkudan

O'nu anan kişiyi ürkütemez gökgürültüsü bile, ne de yıldırımlar,

şimşekler.

Hûd, Yûsuf ve Ra'd surelerine telmihle İbn Câbir, Hûd ile Yûsuf peygamberlerin Hz. Muhammed sayesinde korkularından emin olduklarını belirtir. Karakoç çevirisi Arapça metinle ve Ali Nüreddin Efendi tercümesiyle uyumlu olup Türkçe açısından şiirsel bir üsluba sahiptir. İkinci mısradaki *ne de yıldırımlar, şimşekler* ifadesinin metinde lafzen karşılığı olmasa da beyit zımnın bu manayı içermektedir. Bu ifade, mesajı pekiştirmek ve *-er* uyumunu yakalamak için ilave edilmiş olmalıdır.

7- مَضْمُونٌ دَعْوَةٌ "إِبْرَاهِيمَ" كَانَ وَفِي / بَيَّتِ الْإِلَهِ وَفِي "الْحَجْرِ" التَّمَسُّنُ أَثْرَةً¹⁷

İbrahim duasında O'nu aradı ve

¹⁴ "Nesim-i refâh u râhata her ne vakt arzû vü taleb ta 'alluk itse hemân ol Nebiyyü'r-rahmenin baħr-i cûd ü keremi ganimetleri tebdüre başlar" (N. Ali-M. Siret, 1310: 1/13; krş: Ali Nüreddin, 1319: 8).

¹⁵ "Hażret-i Yûnus ('aleyhisselâm) denizde ve zulmet-i muhavvife içinde tevbe ile meşğûl oldukları zamân müstecmi'-i kemâlât-ı beşeriyye olan Cenâb-ı Neciyyullah'a tevessül ile necât bulmuşlardır" (N. Ali-M. Siret, 1310: 1/13; krş: Ali Nüreddin, 1319: 8).

¹⁶ "Hûd ve Yûsuf ('aleyhisselâm) nice korku ve meşâ'ibi mahzâ emîn [û] metin ve Resül-i Rabbü'l-'âlemin efendimize tevessülle geçerek her bir hafv u haşyetden emîn ü sâlim oldular. Hattâ o seyyid-i kâ'inânın ism-i celîlîni yâd ideni şavt-ı ra'd daħi korkudamaz" (N. Ali-M. Siret, 1310: 1/14; krş: Ali Nüreddin, 1319: 8-9).

¹⁷ "İbrâhîm ('aleyhisselâm) Beytü'l-Harâm'ı mahdûm-i kerimleri İsmâ'îl ('aleyhisselâm) ile i'mâra mübâderetleri eşnâsında (رَبَّنَا وَإِغْتِ) ﴿رَبَّنَا وَإِغْتِ﴾ [Ey Rabbimiz! Onlara kendi içlerinden (bir elçi) gönder. Bakara 2/129] âyet-i kerîmesini makâm-ı du'âda irâd buyurmuşlar idi ki: İşte o du'â-yı şerîfin mazmûn-i laţîfi Hażret-i risâlet-penâh efendimizdir. Anın âşâr-ı celîlesini Hicr'de [Hicru'l-Ka'be, Beyt-i Şerîf'in cânib-i şimalisinde vâki' Hatîm ile müdâr olan mevzi'den 'ibâretidir ki Beyt-i Şerîf'dendir. Kâmûs] taharrî vü taleb eyle. Bu beytde *مَضْمُونٌ دَعْوَةٌ* [Ben atam İbrahim'in duası, kardeşim İsâ'nın müjdesi ve annemin rüyasıym.] hadîs-i şerîfine işâret vardır" (N. Ali-M. Siret, 1310: 1/14-15; krş: Ali Nüreddin, 1319: 9).

Bu arayışında nişan taşları Allahevi ve Hacer

Hz. Peygamber'in Hz. İbrahim'in duası olduğuna dikkat çekilen beyitte, onun izlerinin Allah'ın evinde ve Beytullâh'ın kuzey kısmında bulunan Hatîm ile çevrili Hicr'de aranması tavsiye edilir. Çeviride *nişan taşları Allahevi* betimlemesi özellikle dikkat çekmektedir. Fakat beyitte *Hicr* suresine telmih varken çeviride **Hacer** denmesi, metni yanlış okumaktan veya en iyi ihtimalle *-er* uyumunu yakalama düşüncesinden kaynaklanmış olmalıdır.

8- دُوْ أُمَّةٍ كَدَوِيٍّ "النَّحْلِ" ذِكْرُهُمْ / فِي كُلِّ قَطْرِ فَ"سُبْحَانَ الَّذِي" فَطَرَهُ¹⁸

Ümmetinin ünü **arı** oğulu gibi uğuldar ve zikirlerinin yağmuru

Ufukları tutar. Benden de o yağmurun damlalarınca **Rabbe**

tesbihler.

Nahl ve İsrâ surelerine telmihle şair, ümmetin evrâd ü ezkârının arı uğultusu gibi âfâkı sardığını ve yüce peygamberi yaratan Rabbi tesbîhini dile getirir. Nahl'e **arı**, İsrâ suresini temsil eden سُبْحَانَ الَّذِي ifadesine **Rabbe tesbihler** diyen Karakoç çevirisi, kaynağı bağlamında özel irdelenmelidir. Zira Ali Nüreddin Efendi *Cevâhiru'z-Zevâhir*'deki çevirisini *Envâru'l-Edeb*'de değiştirmiştir. Karakoç ilk neşri esas aldığı için çeviri buraya uygundur. Kaynak metindeki *şöhret-i haseneleri* ifadesini *ümmetinin ünü* olarak karşıladığı görülen Karakoç'un yağmur vurgusu da yine oradan mülhemdir. Hâlbuki *Envâru'l-Edeb*'de müellif bu yağmur vurgusunu çıkarmıştır.

9- بِ"كَهْفِ" رَحْمَاهُ قَدْ لَادَ الْوَرَى وَبِهِ / بُشْرَى ابْنِ "مَرْيَمَ" فِي الْإِنجِيلِ مُشْتَهَرَهُ¹⁹

Onun rahmet **sığınağ**ındadır bütün yaratılmışlar

İncilde de **Meryem**oğluna biliniz ki verilmiştir ondan müjdeler

Kehf ve Meryem surelerine telmihle İbn-i Câbir, tüm varlıkların Hz. Peygamber'in merhametine sığındığını ve Hz. İsa'ya onunla ilgili müjdelerin verildiğini ifade etmiştir. *Mağara* anlamına gelen Kehf kelimesini **sığınağ**ındadır ifadesiyle karşılayan çeviri, Arapça metinle ve Ali Nüreddin Efendi tercümesiyle uyumludur.

10- سَمَاءُ "طِه" وَحَضَّ "الْأَنْبِيَاءَ" عَلَى / "حَجَّ" الْمَكَانِ الَّذِي مِنْ أَجْلِهِ عَمَرَهُ²⁰

Ona **Taha** dedi ve bütün **peygamberlerine**

Buyurdu ki **hac** yerini O'nun için haccetsinler.

Allah'ın Hz. Peygamber'i *Tâhâ* olarak isimlendirdiğini belirten İbn Câbir, ayrıca diğer peygamberlerin onun hürmetine inşa edilmiş olan Kâbe'yi hac ve tavafa teşvik edildiğini ifade etmiş, *Tâhâ*, *Enbiyâ* ve *Hac* surelerine telmihte bulunmuştur. *Enbiyâ*'yı **peygamberlerine** diye karşılayan Karakoç çevirisi kaynak tercümeyle uyumludur.

11- "قَدْ أَفْلَحَ النَّاسُ" بِ"النُّورِ" الَّذِي شَهَدُوا / مِنْ نُورِ "فُرْقَانَ" —هِ لَمَّا جَلَا عُرْرَهُ²¹

¹⁸ “Öyle bir ümmet şâhibidir ki: Şöhret-i haseneleri arıların uğultusu gibi bi-hisâb olup zikirleri [Zikru'l-ma'ar sağanaklı şedid yağmura ıtlâk olunur. Kâmus] yağmur gibi âfâkı ihâta etmiştir. O yağmurun her bir tamlasında tamlatan Cenâb-ı Hakk'ı tesbîh ederim” (N. Ali-M. Siret, 1310: 1/15). Mütercim ikinci neşirde tercümeyi değiştirdiği için son hâlini özellikle vermemiz uygun olacaktır: “Ezkâr-ı haseneleri arıların uğultusu gibi bi-hisâb olup âfâkı ihâta etmiştir. O peygamber-i ‘âlî şânu halk iden Cenâb-ı Hakk'ı tesbîh ederim” (Ali Nüreddin, 1319: 10).

¹⁹ “Cümle enâm Hazret-i Şefî'-i ümmetin mevhibe-i ilâhiyye olan penâh-ı rahmetine ilticâ etmişlerdir. Hattâ Hazret-i Meryem'in oğlu bulunan Hazret-i 'İsâ ('aleyhisselâm)a münzel olan İncil-i şerîfde bi 'setleri tebşîr olunduğu müştehir ve ol vehile kendileri beşâret-i ekberdir. Ânişen zikrolunan hadîs-i şerîfe bu beyte de işâret vardır” (N. Ali-M. Siret, 1310: 1/15-16; krş: Ali Nüreddin, 1319: 10).

²⁰ “Hazret-i Rabb-i zü'l-celâl o Nebiy-i mahmûdû's-siyeri Tâhâ tesmiye buyurup enbiyâ-yı 'ızâm hazerâtını mahzâ eşref-i veled-i 'Adnân için i 'mâr buyurdukları beyt-i mübâreke hacc u tavâfa teşvik etmişlerdir” (N. Ali-M. Siret, 1310: 1/16; krş: Ali Nüreddin, 1319: 11).

İnsanlar kurtulup geliştiler bir nurla

Işık saçan parlayan Fırkan nuruyla kurtuluşa erdiler

Mü'minûn, Nûr ve Furkân surelerine telmihle şair, insanlığın Furkân / Kur'ân nuruyla kurtuluşa erdiklerini belirtir. Ali Nûreddîn Efendi Mü'minûn suresini temsil eden فَذَّ أَفْلَحَ "Kurtuluşa ermiştir" ifadesine muhtemelen sehven النَّاسُ "İnsanlar" kelimesini de ekleyince Karakoç sureyi **İnsanlar kurtulup geliştiler** gibi karmaşık bir şekilde ifade etmiştir. **Geliştiler** ifadesi 'ümran ni'metine garç olmuşlardır cümlesinin esnek bir karşılığı gibidir.

12- أَكَابِرُ "الشُّعْرَاءِ" اللُّسُنِ فَذَّ عَجَزُوا / كَ "النَّمْلِ" إِذْ سَمِعَتْ أَدَانَهُمْ سُورَةَ²²

Şairlerin en büyükleri bile aciz oldu

Bir karınca gibi, O'nun ağzından döküldükçe sûreler

Arap beliglerinin Kur'ân surelerini dinledikçe i'câzı karşısında küçüldükçe küçülüp deyim yerindeyse karınca mesabesine indiklerini ifade eden beyitte, Şuarâ (şairler) ve Neml (karınca) surelerine telmih vardır. Karakoç çevirisi metinle uyumlu ve Türkçe açısından zariftir.

13- وَحَسْبُهُ "قِصَصٌ" لـ "لَعْنَكُبُوتِ" أَتَى / إِذْ حَاكَ نَسْجًا بِبَابِ الْغَارِ فَذَّ سَتْرَةَ²³

Şanına örnek yeter örümceğin

Gelip bir ağ örmesi bütün mağarayı örter

Hicret esnasında Hz. Peygamber'in saklandığı mağaranın girişine örümceğin ağ örerek onun müşriklerden kurtulmasına vesile olmasını Hz. Peygamber'in yüceliğine örnek olarak kaydeden İbn Câbir, Kasas ve Ankebut surelerine telmihte bulunmuştur. Karakoç'un Kasas suresini **örnek** diye karşılması lafzen zorlama gibi görünse de her hikâyeyi / kıssayı bir örnek olarak düşünmek de mümkündür.

14- فِي "الرُّومِ" فَذَّ شَاعَ قِدْمًا أَمْرُهُ وَبِهِ / "الْقَمَانُ" وَفَقَ لِلدُّرِّ الَّذِي نَثَرَهُ²⁴

Olmadan önce bildi olacak olanı Rumda

Lokman O'nunla başardı ödevini, saçtı inciler

Bu beyitte, Bizansın Sasanilere galip geleceğine yönelik vadin gerçek olduğu ve Hz. Lokmân'ın da sahip olduğu şana Hz. Peygamber sayesinde kavuştuğu belirtilir. Karakoç çevirisinde, özellikle, **başardı ödevini, saçtı inciler** ifadesi estetik görünmektedir. Arapça metni tam karşılayan çevirisiyle Karakoç'un, Ali Nûreddîn Efendi'nin sözü edilen bu incilerin *hikem u naşâyih* olduğuna dair açıklamalarına yer vermediği de belirtilmelidir.

15- كَمْ "سَجْدَةٍ" فِي طَلَى "الْأَحْزَابِ" فَذَّ سَجَدَتْ / سَيُوفُهُ فَأَرَاهُمْ رَبُّهُ عِبْرَةَ²⁵

²¹ "O Nebiyy-i Ekrem hürmetindedir ki: Nûr-i Furkân-ı 'azimü's-şân pertev-endâz-ı gurer olduğu günden ümmet-i necibe-i Muhammediyye felâh u necâha muvaffak ve envâr-ı kudsiyyet ile 'ümran-ı ni'metine müstağrak olmuşlardır" (N. Ali-M. Sîret, 1310: 1/16; krş: Ali Nûreddîn, 1319: 11).

²² "İ'câz-nümâ-yı 'ukül olan Qur'ân-ı Kerîm'den ekâbir-i şu'arâ-yı 'Arab i'tirâf-ı 'aciz idüb fesâhat ü belâgatlerine mağrûran her biri bir heykel-i belâgat kesilmiş olan o şu'arâ-yı 'Arab süver-i mu'cize-i Qur'âniyye'yi işitdikçe kemâl-i 'aczelinden karınca mertebesine tenezzül imişlerdir" (N. Ali-M. Sîret, 1310: 1/17; krş: Ali Nûreddîn, 1319: 12).

²³ "Ulüv-i şân-ı Cenâb-ı Habîb-i Mennân (şallallahu 'aleyhi ve sellem)e kışşâ-i 'ankebût kâfidir ki gelüb de ördüğü ağ ile bâb-ı gâri temâmen setr itmesi ekber-i mu'cizâtındandır" (N. Ali-M. Sîret, 1310: 1/17; krş: Ali Nûreddîn, 1319: 12).

²⁴ "Cenâb-ı fâhr-i rusül (şallallahu 'aleyhi ve sellem)in cümle-i mu'cizâtından biri de şânâdîd-i Kureys: Furs'ün gâlibiyeti ve Rüm'un mağlûbiyyetiyle temeddüh ü iftihâr ve bu haber yevm-i Bedr'de şüyü' u intişâr imekle sûre-i mezkûre nâzil ve birkaç sene zarfında gâlibiyetleri zâ'il olub Furs'ün mağlûb olacağı tebşîr olunmuşdur ki ihbâr kable'l-vukû'dur ve Lokmân dahi o Nebiyy-i 'âli-kadrin hürmetine neşr-i dürer-i hikem u naşâyîha muvaffak olmuşdur" (N. Ali-M. Sîret, 1310: 1/17-18; krş: Ali Nûreddîn, 1319: 12-13).

Ahzaabın boyunlarında secde üstüne secde yaparak

Tanrının ibretlerini gördü ashabin kılıçları birer birer

Bu beyitte Hz. Peygamber ile ashabinın Ahzap'taki kahramanlığı anlatılır. سُيُوفُهُ'daki *hû* zamiri Hz. Peygamber'e ait olup فَأَرَاهُمْ'daki هُمْ / onlar zamiriyle ashap da devreye girmiştir. Ali Nüreddin Efendi lafzı ve mantığın gereğini düşünmüş olmalı ki *O Nebiyy-i 'âlemlerle aşhâb-ı kirâmının* demiştir. Karakoç ise eylemi yalnızca ashâbın kılıçlarına ait göstermiştir. Türkçeye genelde *nice* diye çevrilen, ki Ali Nüreddin Efendi'nin tercihi de böyledir, kem-i haberiyyenin *secde üstüne secde* şeklindeki çevirisi özgündür. Son olarak, Secde suresi Ahzap'tan önce gelmesine rağmen çeviride yer değiştirdikleri ifade edilmelidir.

"سَبَا" هُمْ "فَاطِرُ" السَّبْعِ الْعَلَى كَرَمًا / لِمَنْ بِ"يَاسِينَ" بَيْنَ الرُّسُلِ قَدْ شَهَرَهُ²⁶ -16

Peygamberler arasında Yasin adıyla anarak

Yüceltti O'nu göklerin yaratıcısı; düşmanları sebe halkına döndüler.

Allah'ın *Yâsîn* diyerek andığı Hz. Peygamber'e savaşta düşmanı esir etmeyi lütfettiği belirtilen beyitte, Sebe, Fâtır ve *Yâsîn* surelerine telmih vardır. Sebe suresini temsil eden سَبَا kelimesi fiil olup *esir etti* anlamına gelir. Nitekim Ali Nüreddin Efendi *esir itdirmiş idi* demiştir. Fakat Karakoç, *sebe halkına döndüler* diyerek surenin adını hakikî anlamda kullanmış, lafzen manayı bozmakla birlikte anlatımı Türkçe açısından daha güçlü bir noktaya taşımıştır. Ali Nüreddin, beyitte sözü edilen düşmanları bir önceki beyitle ilişkilendirerek *ahzâb* olarak yorumlarken Karakoç, muhtemelen tekrara düşmemek adına, genel bir düşman vurgusu çizmiştir. Diğer taraftan, çeviride sure sıralamasının yine değiştiği görülmektedir.

فِي الْحَرْبِ قَدْ "صَفَّتِ" الْأَمْلَاكُ تَنْصُرُهُ / فَ"صَادَ" جَمَعَ الْأَعَادِي هَارِمًا "زُمَر" أء²⁷ -17

Savaşta saf saf melekler yardım ettiler O'na

Çokluklarıyla ögünen düşmanlarını darmadağın hasad harmanına

çevirdiler.

Sâffât, Sâd ve Zümer surelerine telmihle şair, Hz. Peygamber'e, meleklerin yardım ettiğini ve sayısal üstünlükle övünen düşmanların bozguna uğradıklarını ifade eder. Karakoç'un, özellikle, *düşmanlarını darmadağın hasad harmanına çevirdiler* ibaresi güzel görünmektedir. Beyitte صَفَّتْ "dizdi / dizildi, sıraladı" fiiliyle ifade edilen Sâffât suresini *saf saf* şeklinde kullanması, surenin orijinaline daha uyumlu olmuştur. Fakat صَادَ "avladı" fiiliyle temsil edilen Sâd suresini *çokluklarıyla ögünen* şeklinde karşılamak doğru değildir. Karakoç'un bu ifadesi Ali Nüreddin Efendi'nin *keşretleriyle tefâhür iden a'dâullâhın* ibaresine karşılık gelmektedir. *Topluluk* anlamına gelen Zümer'i *hasad* şeklinde karşılamak da kelimenin orijinal havasını vermemektedir. Bu son kısmın, Karakoç'un tasarrufu olduğu anlaşılmaktadır.

لِ"عَافِرِ" الذَّنْبِ فِي تَفْضِيلِهِ سُورٌ / قَدْ "فُصِّلَتْ" لِمَعَانٍ غَيْرِ مُنْحَصِرَةٍ²⁸ -18

²⁵ "O Nebiyy-i 'âlemlerle aşhâb-ı kirâmının seyfi sâtu'ları nice secdeleri ahzâbın [1 no.lu dipnot: Gâzevât-ı seyyidü'l-keveynden olan Handed vak'asında her kabileden cem' olunub hem-dest-i mu'âvenet ü ittihâd olarak cümleten peygambere harb ü kutâl için Medine'yi muhâsara itdilerdi. Gâzeve-i Handedânın şemeresidir. Ana gâzeve-i Ahzâb dahî denir.] boyunlarında secde ve muğayyiru'l-aşvâl olan Cenâb-ı Rabbü'l-'âleminin bu vak'ada çok 'ibretlerini müşâhede itdiler" (N. Ali-M. Siret, 1310: 1/18; krş: Ali Nüreddin, 1319: 13).

²⁶ "Cenâb-ı Hâlik-ı semâvâtü'l-'ulâ ism-i şerif-i "Yâsîn" ile rusül-i kirâmî beyninde kâdrini izân itdiği Habîb-i müctebâsını tekrimen gâzeve-i mezkûrede benî ahzâbdan birçoklarını esir itdirmiş idi" (N. Ali-M. Siret, 1310: 1/19; krş: Ali Nüreddin, 1319: 14).

²⁷ "Manşûr min 'indillâh olan Cenâb-ı peygamberin gâzevâtında melâ'ike-i kirâmî hâzerâtu mahzâ nuşreti zîmnında şaflar bağlayub keşretleriyle tefâhür iden a'dâullâhın zanlarının hilâfî olarak 'inân-ı icthâdları hezîmete münkalib olmuşdur" (N. Ali-M. Siret, 1310: 1/19; krş: Ali Nüreddin, 1319: 14).

**Günahlar bağışlayıcısı'nın O'nu üstün kılmak için gönderdiği
sûreleri**

Açıklamak sayabilmek ne mümkün, ne tükenir, ne biter

Gâfir / Mü'min ve Fussilet surelerine telmihle İbn Câbir, Hz. Peygamber'in üstünlüğünü anlatan surelerdeki inceliklerin saymakla bitmeyeceğini ifade eder. Ali Nüreddin Efendi ile uyumlu olan Karakoç çevirisinde, Gâfir / Mü'min suresini temsil eden **günahlar bağışlayıcısı** ifadesinde *Gâfir* kelimesi **bağışlayıcısı** anlamını tek başına verdiği için الدُّنْبُ'nin karşılığı olan **günahlar** kelimesinin akıştan doğal olarak anlaşılabilir bile bold yapılmaması uygun olurdu. Nitekim Ali Nüreddin Efendi de beytin orijinalinde bu kelimeyi tırnak içine almamıştır. **Açıklamak, sayabilmek** ifadesi ise *Fussilet* suresini temsil etmekte ve surenin kelime anlamını karşılamaktadır.

"شُورًا" هُ أَنْ تَهْجَرَ الدُّنْيَا فَ"رُحْرَفُ" هَا / مِثْلُ "الدُّحَانِ" فَيُعْشِي عَيْنَ مَنْ نَظَرَ²⁹ -19

O'nun **oy** ve **öğütü** dünyayı bırakmaktır

Çünkü dünyanın **çerçöpten süsü** gözleri **duman** gibi örter

Şûrâ, Zuhuruf ve Duhân surelerine telmihle Hz. Peygamber'in hayat anlayışının dünyayı terk olduğunu belirten şair, dünya süsünün gözleri duman gibi bürüyerek hakkı görmeye engel olduğunu ifade eder. Karakoç çevirisi Ali Nüreddin Efendi ile uyumludur. Çevirideki **oy ve öğütü** ibaresindeki **öğüt** yeterli olmasına rağmen **oy** kelimesinin eklenmesi, herhâlde Ali Nüreddin'in *meşveret ü naşihati* ibaresindeki *meşveret* kelimesinin karşılığı olmalıdır. **Oy ve öğütü** Şûrâ, **çerçöpten süsü** Zuhuruf ve **duman** Duhan suresine karşılık gelmektedir. Fakat beyitteki فَيُعْشِي fiilini karşılayan **örter** kelimesi bir sureyi temsil etmediği için bold / koyu yapılmaması gerekirdi. Karakoç'un bunu Duhân suresinde geçen bir fiil olduğu için kullandığı kabul edilecek olursa, bir sureyi birden fazla kelimeyle karşıladığını kabul etmek gerekecektir.

عَزَّتْ شَرِيْعَتُهُ الْبَيْضَاءُ حِينَ أُتِيَ / "أَحْقَافُ" بَدْرٍ وَجُنْدُ اللَّهِ قَدْ نَصَرَ³⁰ -20

Şeriat nuru parlarmıştı o gün

Bedir **kayalığında** ve gelmişti yardıma ilâhî asker

Ahkâf suresine telmihle İbn Câbir, Bedir'deki zor şartlar altında Allah'ın, Hz. Peygamber'e ve ashabına yardım etmek suretiyle dinini yücelttiğini belirtir. Karakoç çevirisi şiirsel bir üsluba sahiptir. Ahkâf, **yüksekçe kum yığını** anlamında *hıkfın* çoğuludur. Ali Nüreddin Efendi *kumluk* demesine rağmen Karakoç'un **kayalık** kelimesini tercih etmesi, dağın güçlü bir şekilde kayalığı çağrıştırmamasından olsa gerektir.

فَجَاءَ بَعْدَ "الْفِتَالِ" "الْفَتْحُ" مُنْصَلًا / وَأَصْبَحَتْ "حُجْرَاتُ" الدِّينِ مُنْتَصِرَةً³¹ -21

²⁸ "Gâfir-i zenb olan Allâhu zü'l-celâl Nebiyy-i ekreminin fezâ'ilini ve sâ'ir enbiyâ-i 'izâm hazerâtuna tafsilî hakkında inzâl buyurduğu süver-i Kur'âniyye ol derece me'ânî-i keşîreyi hâvidir ki haşr u ta'dâdi kâbil olamaz" (N. Ali-M. Sîret, 1310: 1/19-20; krş: Ali Nüreddin, 1319: 15).

²⁹ "Nebiyy-i zî-şânun meşveret ü naşihati dünyâyı terk ü hicrândır; zirâ müzeyyenât ü müzahrafâtı duman gibidir ki anın üzerine gidenin gözünü bürüyüb tarik-i Hakk'ı görmekten men'ider" (N. Ali-M. Sîret, 1310: 1/20; krş: Ali Nüreddin, 1319: 15).

³⁰ "O Nebiyy-i Ekrem'in yevm-i Bedr'de üç yüz beş aşhâbdan 'ibâret olan ordusu kumluk ve gâyet kaypak bir ordugâhda bulunmasıyla berâber şanâdid-i Kureyş'in mücehhez ordusunu müzahill ü perişân ve şerî'at-i beyzâ-i Ahmediyye'sini aqtâr-ı cihâna 'izzetle i'lân buyurmuşlar ve nuşret-i şân-ı nübüvvetleri için min 'indillâh melâ'ike-i kirâm i'zâm kılınmışlardır" (N. Ali-M. Sîret, 1310: 1/20; krş: Ali Nüreddin, 1319: 15-16).

³¹ "Resûlullâh (şallallâhu 'aleyhi ve sellem) efendimiz hazretleri emr-i ilâhiye imtişâlen küffâr-ı Mekke ile olan gazevât-ı celilesine dâ'imâ fütûhât-ı Rabbâniyye erişüb, mülâkât-ı küffâr ile vâdf-i zulmetde bulunmuş olan hucurât-ı dîn-i mübin şabâh nuşret-i envârına müstağrak olmuşdur" (N. Ali-M. Sîret, 1310: 1/21; krş: Ali Nüreddin, 1319: 16).

Öldürüşten sonra fetih geldi hep

Din evlerine gün vurdu, sabaha erdiler.

Kıtâl (Muhammed), Fetih ve Hucurât surelerine telmihle şair, Müslümanlara fethin nasip olduğunu vurgular. Genel mesajı verdiği görülen Karakoç'un *kıtâl* kelimesini **öldürüş** diye tercüme etmesi pek uygun değildir. Zira *kıtâl*, müşareket / işteşlik bildiren bir mastar olup *karşılıklı savaşmak* anlamındadır. *Hucurât* kelimesi, ilgili surede *odalar* anlamında kullanılmış olsa da beyitte *askerî birlikler* olarak değerlendirmek daha doğru olurdu.

22- بِ"قَاف" وَ"الذَّارِيَّاتِ" اللَّهُ أَقْسَمَ فِي / أَنَّ الَّذِي قَالَهُ حَقٌّ كَمَا ذَكَرَهُ³²

K(af) ve güçlü rüzgârlar üzerine yemin ederek buyurur Allah.

Kur'an ve Peygamber gerçektir ve O ne söylerse hakkı söyler.

Endülüslü şair bu beyitte Kâf ve Zâriyât surelerine telmihle Yüce Allah'ın, Hz. Peygamber'in hakkı getirdiğine dair güçlü kasemini dile getirir. Karakoç çevirisi Arapça metni karşılamaktadır. Ali Nureddin Efendi'nin *أَنَّ الَّذِي قَالَهُ حَقٌّ* ifadesini doğrudan karşılayan bir ibaresi olmamasına rağmen Karakoç'un *O ne söylerse hakkı söyler* demesi, orijinal metni okuyup değerlendirebilecek bir Arapça bilgisine sahip olduğunu da göstermektedir.

23- فِي "الطُّورِ" أَبْصَرَ مُوسَى "نَجْمًا" سُودِدِهِ / وَالْأَفْقُ قَدْ شَقَّ إِجْلَالًا لَهُ "قَمَرًا"³³

Önderlik yıldızını Musâ görmüştü Turda

Ve parmağının bir işaretiyle ikiye bölündü kamer

Tur ve Kamer surelerine telmihle İbn Câbir, Hz. Peygamber'deki önderlik ışığını Hz. Musa'nın Tûr'da gördüğünü belirtir ve Resûl'ün işaretiyle ayın ikiye bölünüşünü hatırlatır. Karakoç çevirisi Ali Nureddin Efendi ile uyumludur. Kaynak tercümedeki *necm-i ikbâl ü siyâdeti* ifadesini *önderlik yıldızı* şeklinde karşılaması ise özellikle dikkat çekmektedir.

24- أَسْرَى فَنَالَ مِنَ "الرَّحْمَنِ" "وَاقِعَةً" / فِي الْقُرْبِ تَبَّتْ فِيهَا رَبُّهُ بَصْرَةً³⁴

O gece gezisinde Rahmandan olmuştü lûtuf

Rabbi görmekteki dayanma gücünden ötürü yakınlıklar ve erişmeler

İsrâ ve Mirâç'a geçiş yapan şair, Rahman ve Vâkıa surelerine telmihte bulunmuştur. Çevirinin ilk dizesi Arapça metni karşılamakta, yorum içeren ikinci dize ise Ali Nureddin Efendi ile uyuşmamaktadır. **O gece gezisinde** ifadesinin, ki *أَسْرَى* fiilinin karşılığıdır, bold / koyu yapılışı, İsrâ suresiyle karıştırmaktan kaynaklanmış olmalıdır. Diğer taraftan Vâkıa'nın, kelime anlamından hareketle, **olmuştü** şeklinde karşılanmasındaki yavanlık da dikkat çekicidir.

25- أَرَاهُ أَشْيَاءَ لَا يَقْوَى "الْحَدِيدُ" لَهَا / وَفِي "مُجَادَلَةٍ" الْكُفَّارِ قَدْ أُرَزَّهُ³⁵

³² “Kâdir ism-i şerîfiyle mü’evvel “Kâf” ve rîh-i şarşar-ı hâlik ile müfesser “Zâriyât”a Cenâb-ı zü’l-celâl kâsem buyurur ki cânib-i şamedânîsinden münezzel Kur’ân-ı Kerîm ve Nebiyy-i ‘azîm küffâr-ı Mekke’nin inkârları gibi olmayub iddi ‘â-yı nübüvvetleri vehile Kur’ân kelâm-ı Mennân ve zât-ı Muhammedileri peygamber-i âhîru’z-zamândır” (N. Ali-M. Sîret, 1310: 1/21; krş: Ali Nureddin, 1319: 17).

³³ “Ol rahmeten li’l-‘âlemîn (şallallahü ‘aleyhi ve sellem)in necm-i ikbâl ü siyâdeti tûr-i Sînâ’da Hazret-i Mûsâ (‘aleyhisselâm)a müncelî olmuş ve mu’cizât-ı bâhirelerinden olmak ve ‘ulüvv-i şân-ı nübüvveti taraf-ı Bâri’den tebcil buyurulmak üzere işâret-i nebeviyyeleriyle kamer inşikâk itmiş idi” (N. Ali-M. Sîret, 1310: 1/22; krş: Ali Nureddin, 1319: 17).

³⁴ “Maḥbûb-i cenâb-ı zî kibriyâ (‘aleyhi ekmelü’l-teḥâyâ) leyle-i Mi’râc’da bi-ḳudretillâh seyr ile cânib-i Rahmân’dan bir vâkı’aya nâ’il ve metânet-i başâr-ı başiretleri hakkında ﴿مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغَى﴾ [Göz, ne yanıldı ne de sınırı aştı. Necm 53/17] tebcilî orada vâkı’ olmuş idi” (N. Ali-M. Sîret, 1310: 1/22; krş: Ali Nureddin, 1319: 18).

Orda demirden bile güçlü eşya sunuldu O'na

Ki kâfirlerle çarpışmada onlar beraberindeydiler

Miraç anlatısına devam eden şair, bu gecede peygambere özel ihsanlarda bulunduğundan, Resûl'ün bu ihsanlar sayesinde küffâra galebe çaldığından söz etmiş ve Hadîd ile Mücâdele surelerine telmih yapmıştır. Karakoç çevirisi Ali Nüreddîn Efendi ile uyumludur.

-26 في "الحشر" يوم "امتحان" الخلق يُقبل في / "صف" من الرسل كلُّ تابع أثره³⁶

Diriliş ve imtihan gününde Allah O'nu

Ümmetin bağışlanması için peygamberlerden bir saflla birlikte

kabul eder.

Haşr, Mümtehine ve Saff surelerine telmihle şair ahiret konusuna geçiş yapar ve Hz. Peygamber'in, yanındaki bir grup peygamberin önderi olarak yüce Allah'ın huzuruna kabul edilmişinden bahseder. Karakoç çevirisi, kasidenin Arapça metninde ve Ali Nüreddîn Efendi tercümesinde karşılığı bulunmayan *Ümmetin bağışlanması için* ifadesi gibi bazı tasarruflarına rağmen temel mesaj açısından kaynaklarıyla uyumludur. Fakat *كلُّ تابع أثره* Hepsi ona tâbidir ibaresi ile Ali Nüreddîn Efendi'nin *Ol enbiyâ-i 'izâm eşer-i peygamberilerine cümleten müttebi'dir* şeklindeki cümlesi Hz. Peygamber'in diğer peygamberlere önderlik ettiğini vurgulamasına rağmen Karakoç'un dizelerinde bu vurgu zımnen hissedilse de belirgin değildir.

-27 كَفُّ "يُسَبِّحُ لِلَّهِ" الْحَمْدَ بِهَا / "إِذَا جَاءَكَ" الْحَقُّ الَّذِي قَدَرَهُ³⁷

Avucunda çakıltaşlarının Allahı tesbih edişlerini düşün de

Yücele yücele gelen hakkı kabul aklını göster.

Nübüvvetinin hak oluşunun göstergesi olarak Hz. Peygamber'in avucundaki taşların bile Allah'ı tesbih ettiğine dikkat çeken İbn Câbir, Cuma ve Münâfikûn surelerine telmihte bulunmuştur. Fakat beytin muhteva olarak ne Cuma günüyle ne de münafıklarla bir ilgisi vardır. Bunun nedeni, şairin, surelerin özgün adını değil de *يُسَبِّحُ لِلَّهِ* "Allah'ı tesbih eder" diyerek Cuma suresinin ve *إِذَا جَاءَكَ* "...sana geldiğinde" diyerek Münâfikûn suresinin başlangıç ibarelerini kullanmasıdır. İkinci dizesindeki estetikle dikkat çeken Karakoç çevirisinde *Allah'ı tesbih edişleri* Cuma ve *gelen* kelimesi Münâfikûn suresine bakar.

-28 قَدْ أَبْصَرْتُ عِنْدَهُ الدُّنْيَا "تَعَابُنَ" بِهَا / نَأَلْتُ "طَلَّاقًا" وَلَمْ يَصْرِفْ لَهَا نَظْرَهُ³⁸

Dünya bile kendi gözbağcılığını, aldantısını O'ndan öğrenerek

Öyle boşaldı ki dönüp ona bir kere bile bakmadı Peygamber

³⁵ "Leyle-i Mi'râc'da ol Resûl-i mücâhid (şallallâhu 'aleyhi ve sellem)e cânib-i Haqq'dan birtakım eşyâ irâ'e ve 'inâyet ü ihsân buyuruldu ki anlara hadîd bile mukâvemet idemez, hîn-i mücâdele vü muhârebede o eşyânın kuvveti küffârı ihâta vü istilâ itmişdir ki o da kuvve-i bâtme-i nebeviyyedir" (N. Ali-M. Sîret, 1310: 1/22-23; krş: Ali Nüreddîn, 1319: 18).

³⁶ "Halâ 'ikun imtîhân olan rûz-i cezâda şefi'u'l-ümem efendimiz rusûl-i kirâmdan müretteb bir şaff-ı 'âlî içinde olduğu hâlde kabûl-i ilâhiye mazhar olur. Ol enbiyâ-i 'izâm eşer-i peygamberilerine cümleten müttebi'dir" (N. Ali-M. Sîret, 1310: 1/23; krş: Ali Nüreddîn, 1319: 19).

³⁷ "O Nebiyy-i kerimin mu'cizesi olarak semâvât ü arzdeki mahlûkât ve huşûşan yed-i sa'âdetlerine almış oldukları ufak taşların ne şüretle Cenâb-ı Haqq'ı tesbîh ütdiklerini te'emmül eyle de meb'ûş min tarafl-ı Haqq olan peygamberin hakkıyyetini teslim ve kadri-'âlisine ta'zîm it" (N. Ali-M. Sîret, 1310: 1/23; krş: Ali Nüreddîn, 1319: 19).

³⁸ "İnde'l-'ukalâ müşebbeh-i 'acûz-i bed-likâ olan dünyâ nezd-i peygamberânelerinde kendi teğâbününü (aldatıcılık) görerek nâ'il-i metrûkiyyet olub tarafl-ı risâletden ol cihete bir nazâr bile maşrûf buyurulmadı" (N. Ali-M. Sîret, 1310: 1/24; krş: Ali Nüreddîn, 1319: 20).

Tegâbün ve Talak surelerine telmihle Hz. Peygamber'in dünyaya tamah etmeyişiine dikkat çeken şair, dünyanın bile kendi geçiciliği ve aldaticılığını bizzat peygamberden öğrendiğini söyleyerek mübalağalı bir anlatıma yer verir. Karakoç, Tegâbün'ü *gözbağcılığını*, *aldanışını* diyerek iki tabirle, Talak suresini ise *boşaldı* fiiliyle temsil etmiştir.

"تَحْرِيمٌ" هُ الْحُبُّ لِلدُّنْيَا وَرَغْبَتُهُ / عَنْ زُهْرَةَ "الْمَلِكِ" حَقًّا -29
عِنْدَمَا نَظَرَهُ³⁹

Dünya sevgisini ve mülk lezzetini yasakladı kendine

Bilir bunu hak görüşlü erenler.

Hız. Peygamber'in dünya sevgisini kendisine yasakladığından söz eden İbn Câbir, Tahrim ve Mülk surelerine telmih yapmıştır. Surelerin sırasını değiştirdiği görölen Karakoç'un zarif bulduğumuz *Bilir bunu hak görüşlü erenler* cümlesi de Ali Nüreddin Efendi'nin ...*erbâb-ı beşâ'ir 'inde muhakkakdır* ifadesinden mülhem olmalıdır.

-30 فِي "نُونٍ" فَذُ "حَقَّتِ" الْأَمْدَاخُ فِيهِ بِمَا / أَتْنَى بِهِ اللَّهُ إِذْ أَبْدَى لَنَا سِيرَةَ⁴⁰

N(un)daki öğüşleri hakkeğişi nasıl da belli

Tanrının, hayatını beğenişiyle nasıl da bir güneşe benzer

Hız. Peygamber'in övgüleri hak edişinin göstergesi olarak Nün suresini zikreden İbn Câbir, yüce Allah'ın, peygamberine dair methini ön plana çıkarır. Karakoç çevirisi, ikinci mısradaki görölen tasarruflarla beraber bu mesajı vermektedir. *N(un)daki* ifadesi Kalem, *hakkeğişi* ibaresi ise Hâkka suresine telmihtir. Karakoç, Ali Nüreddin Efendi'nin kullandığı *delilli, ispatlı* anlamına gelen *müberhen* kelimesini *güneş* ile karşılayarak, Hız. Peygamber'in sözü edilen durumunun güneş gibi ayan beyan ortada olduğunu vurgulamıştır.

-31 بِجَاهِهِ "سَالٍ" "نُوحٍ" فِي سَفِينَتِهِ / سَفَنَ النَّجَاةِ وَمَوْجُ الْبَحْرِ قَدْ عَمَرَهُ⁴¹

Onun adıyla göklere sorarak yalvarınca Nuh sıkıntıda

Gemi kurtulmamış mıydı ve çekilmemiş miydi denizler.

Meâric ve Nüh surelerine telmihle İbn Câbir, Nüh peygamberin tufandan kurtulmak için Hız. Peygamber'i vesileyle netice alışından söz eder. Çeviri ana mesajı vermekle birlikte istifhâma benzeyen üslup Karakoç'a aittir. İbn Câbir, Meâric suresini *sâl sordu / istedi* fiiliyle temsil edince surenin adı çeviriye *sorarak* şeklinde yansımıştır.

-32 وَقَالَتْ "الْحِنُّ" جَاءَ الْحَقُّ فَاتَّبِعُوا / "مُزْمَلًا" تَابِعًا لِلْحَقِّ لَنْ يَذَرَهُ⁴²

Cinler de birbirlerine: "hep gerçeşe sarılıp

Doğrudan ayrılmayana uyalım" deyip gönendiler

³⁹ "Dünyâ ve zînetinden i'râz ve o ciheti zât-ı pâklerine tahrim ve zühre-i zâhire-i mülke riyâz-ı cinânı tercih u tağdim buyurdukları erbâb-ı beşâ'ir 'inde muhakkakdır" (N. Ali-M. Siret, 1310: 2-3/16; krş: Ali Nüreddin, 1319: 20).

⁴⁰ "Ol Nebiy-yi zî-şânın medhlere kesb-i istişkâk buyurmuş oldukları süre-i Nün 'da siyer-i nebeviyelerinin taşsilâtı ve Cenâb-ı Hağk'ın hağk-ı 'âlılerinde olan şenâ-yı rabbânileri ile müberhendir" (N. Ali-M. Siret, 1310: 2-3/16; krş: Ali Nüreddin, 1319: 20-21).

⁴¹ "Hažret-i Nüh ('aleyhisselâm) şüfânda râkib oldukları seşineyi emvâc-ı bahr setr itdiği hâlde ol Nebiy-yi ekremin hürmetine Cenâb-ı Hađk'dan necât taleb itmeleri üzerine seşine-i mübârekeleri necât bulmağla ğark ħorřusu zâ'il ve emellerine nâ'il olmuşlardır" (N. Ali-M. Siret, 1310: 2-3/17; krř: Ali Nüreddin, 1319: 21).

⁴² "Tavâ 'if-i cin bile ol Resûlü's-şakaleyn (şallallâhu 'aleyhi ve sellem)in hağkıyyetini i'tirâf u taşdik idüb ve "Hağkı terk itmeyüb dâ'imâ hağka tâbi' olan Müzzemmil'e [Esmâ-i Nebi'dendir] tâbi' olunuz" kelâm-ı hağikat-encâmıyla birbirlerini tebşir imişlerdir" (N. Ali-M. Siret, 1310: 2-3/17; krş: Ali Nüreddin, 1319: 21-22).

Cinlerin Hz. Peygamber'e ittiba konusundaki güçlü iradelerini hatırlatan İbn Câbir, Cin ve Müzzemmil surelerine telmihte bulunur. Karakoç çevirisi mesajı doğru bir şekilde vermektedir. Ali Nüreddin Efendi Müzzemmil'i *Esmâ-i Nebî'dendir* diyerek özel isim kabul etmiş ise de Karakoç kelimenin *örtüye bürünen* şeklindeki lafzî anlamına itibar etmiş ve bunu *sarılp* kelimesiyle karşılamıştır.

-33 "مُدِيرًا" شَافِعًا يَوْمَ "الْيَوْمَةِ" "هَلْ" / أَتَى "نَبِيٌّ لَهُ هَذَا الْعَلَى زُخْرَةً"⁴³

Örtücü, affedici, kıyamet gününde kurtarıcı

Ondan daha yüce gelmiş midir başka bir peygamber

Müddessir, Kıyamet ve İnsan suresine telmihle Hz. Peygamberin kıyamet günü şefaate edeceğinden ve ondan daha yüce bir peygamber gelmediğinden söz eden beytin Karakoç çevirisi bazı tasarruflarla beraber genel mesajı vermektedir. *Örtücü* Müddessir'in, *kurtarıcı* ise شَافِعًا'nın karşılığıdır. *Affedicinin* beyitte lafzen karşılığı yok ise de akışa uygun bir tasarruftur. *Gelmiş midir* ifadesi هَلْ أَتَى diye başlayan İnsan suresine nâzırdır.

-34 فِي "الْمُرْسَلَاتِ" مِنَ الْكُتُبِ أَنْجَلَى "تَبَأُ" / عَنْ بَعْثِهِ سَائِرِ الْأَخْبَارِ قَدْ سَطَرَهُ"⁴⁴

Gönderilenlerde peygamberliği parlar apaçık

Ve yazılıdır onlarda gönderilişine dair nice nice haberler

Semavi kitapların Hz. Peygamber'in nübüvvetini haber verdiğini hatırlatan İbn Câbir, Mürselât ve Nebe surelerine telmihte bulunur. Mürselât'ı *gönderilenler* ve Nebe kelimesini *haber* diyerek karşılayan Karakoç çevirisi metinle ve Ali Nüreddin Efendi tercümesiyle uyumlu olmakla birlikte, *gönderilmek* eyleminin iki kez kullanımından doğan hafif bir tenâfür hissedilmektedir.

-35 الْأَطْفَةُ "النَّازِعَاتِ" الضَّيِّمِ فِي زَمَنِ / يَوْمًا بِهِ "عَبَسَ" الْعَاصِي لِمَا دَعَرَهُ"⁴⁵

Meleklerle yardım akıp geldiği demde

Yüz çevrilen kâfirler donup kaldılar, zarar veremediler

Nâziat ve Abese surelerine telmihle şair, surelerin adını kullanma mecburiyetinden doğan bir zorlamayla, meleklerle desteklenen peygamber karşısında emellerine ulaşamayan küffârın meyus kaldığını ifade etmeye çalışır. Karakoç, bu beyti, Ali Nüreddin Efendi'den dikkatlice süzerek Türkçeye aktarmış ve Nâziat'ı *akıp*, Abese'yi ise *yüz çevrilen* diyerek karşılamıştır.

-36 إِذْ "كُورَتْ" شَمْسُ ذَلِكَ الْيَوْمِ وَ"انْفَطَرَتْ" / سَمَاوُهُ وَدَعَتْ "وَيْلٌ" بِهِ الْفَجْرَةَ"⁴⁶

Güneşin büzümlüp sönmesi ve göğün parçalanıp bölünüşü gününde

Yağacak azap üstünüze yazıklar olsun size ey facirler

⁴³ "Yevm-i kıyametde ümmet-i necibelerinin 'uyüb ü zünübunu şefâ'at idici olan şefî'u'l-'arâşât mahzâ zât-ı Müddessir'dir ki [Esmâ-i Nebî'dendir] bu derece ülüvv-i menzileti bulunan ve şeref [ü] şâna nâ'il olan hiçbir nebi gelmemiştir" (N. Ali-M. Siret, 1310: 2-3/18; krş: Ali Nüreddin, 1319: 22).

⁴⁴ "Kütüb-i münezzele-i muhaddesede nâm-ı nebevîleri incilâ ve bi'set-i celîleleri ahbârî meşûr ve manzûr-i 'uyûn-i 'uqalâ olan Nebiyy-i ekrem zât-ı Hazret-i Ahmedîleri olduğunda şübhe yoktur" (N. Ali-M. Siret, 1310: 2-3/18; krş: Ali Nüreddin, 1319: 23).

⁴⁵ "Cenâb-ı Hakk'ın Nebiyy-i muhteremine elâf-ı ilâhiyyesi olarak ta'yîn ü taşîş buyurmuş olduğu melâ'ike-i kirâmdan ve huşûşan şerî'at-i muhahharasının ahkâm-ı 'adâlet-ittisâmından hayfla küffâr-ı bed-kâr mütehallık oldukları sû'-i ahlaklarının icrâsına muktedir olmadıklarından me'yûs ü mükedder kaldılar" (N. Ali-M. Siret, 1310: 2-3/18-19; krş: Ali Nüreddin, 1319: 23).

⁴⁶ "Cenâb-ı Hallâk Kur'an-ı 'aziminde beyân buyurduğu vehile âfât-ı kıyametden olan güneşin tekevürü ve semânın tefatturunda şefî'-i ümmetin himâye-i nebeviyyesine ilticâ imleyen küffâr u füccâra 'azâb-ı elîm mev'ûd ü muhakkâkdır" (N. Ali-M. Siret, 1310: 2-3/19; krş: Ali Nüreddin, 1319: 24).

Küffârın kıyamet günü karşılaşacağı manzarayı dile getiren bu beyitte Tekvîr, İnfîtâr ve Mutaffifin surelerine telmih vardır. Karakoç çevirisinde *büzülüp sönmesi* Tekvîr, *parçalanıp bölünüşü* İnfîtâr, *yazıklar olsun* ise Mutaffifin suresine bakmaktadır. Sonuncusu sehven bold / koyu yapılmamış olmalıdır. Ayrıca ikinci dizedeki nidâ üslubu Arapça metinde ve kaynak tercümede karşılığı olmayan bir tasarruftur.

37- وَلِلسَّمَاءِ "انْشِقَاقٌ" وَ"الْبُرُوجُ" خَلَتْ / مِنْ "طَارِقٍ" الشُّهْبِ وَالْأَفْلَاقِ مُسْتَتِرَةٌ⁴⁷

Göğün *yarıldığı* ve *burçların birbirinden koptuğu*

Işığın yittiği ve feleklerin örtülüp dürüldüğü o günler

Kıyamet sahnelerinin tasvirine devam edilen bu beyitte İnşikâk, Bürûc ve Târik surelerine telmih vardır. Karakoç çevirisinde *yarıldığı* İnşikâk, *burçların* Bürûc ve *ışığın* Târik suresine bakmaktadır. Ali Nüreddin Efendi tercümesi bazı yorumlar içermesine rağmen Karakoç Arapça metnin sınırlarından dışarı çıkmamıştır.

38- "فَسَبِّحْ اسْمَ" الَّذِي فِي الْخَلْقِ شَفَعَهُ / وَ"هَلْ أَتَاكَ" حَدِيثُ الْحَوْضِ إِذْ نَهَرَهُ⁴⁸

An ismini Yaratanın o kurtarıcıcı

Ki size O'nunla geldi cennetteki altın pınar kevser

Hz. Peygamber'i şefaatchi kılmak suretiyle insanlığa büyük lütufta bulunmuş olan Allah'ı tesbih etmeyi muhatabına salık veren İbn Câbir *اسْمُ ...adını an* emriyle A'lâ, *هَلْ أَتَاكَ* "...gelmedi mi?" ifadesiyle Gâşiye suresine telmihte bulunmuştur. Beytin mesajını doğru veren Karakoç, ikinci mısradaki istifhâmı çeviriye yansıtmamış ve beyitte lafzen yer almayan *altın* vasfıyla niteleyerek Müslümanların gönlünde ayrı bir yeri olan Kevser havuzunun değerini yüceltmeye çalışmıştır. Ayrıca Ali Nüreddin Efendi'nin geniş yorumlarına rağmen Arapça metnin sınırlarını muhafaza ettiği görülmektedir.

39- كَ"الْفَجْرِ" فِي "الْبَلَدِ" الْمَحْرُوسِ عُزَّتُهُ / وَ"الشَّمْسِ" مِنْ نُورِهِ الْوَضَّاحِ مُسْتَتِرَةٌ⁴⁹

Fecriyle kent durmuştur ışığa

Güneş nurundan örtülmüşe benzer

Fecr, Beled ve Şems surelerine telmihle şair, Hz. Peygamber'in nübüvvet ışığının Mekke'yi aydınlatıldığını ve bu aydınlık karşısında güneşin bile sönük kaldığını ifade eder. Karakoç çevirisi Arapça metni karşılamaktadır.

40- وَ"اللَّيْلِ" مِثْلُ "الضُّحَى" إِذْ لَاحَ فِيهِ "الْمِ" / نَشْرَحُ لَكَ "الْقَوْلَ فِي أَخْبَارِهِ الْعَطْرَةَ"⁵⁰

⁴⁷ "Eşrât-ı sâ'atden olduğunu müfessirin-i 'ızâm hazretâtının müttefekân beyân buyurdıkları semâ vü Bürûcun inşikâkı kudret-i şamedâniyyeleriyle vukû' bulub envâr-ı kevnîyye zalâm-ı ebedîyyeye ve 'umrân-ı büldân fezâ-yı nâ-mütenâhiye münkalib olur ki: Bu müşibetin rü'yetinden ümmet-i necibeleri maşûn kalmaları mahzâ o rahîm [û] kerîmin 'ulüv-i menzilet ve 'azamet-i rahmetine diğer bir bürhân-ı lem yezelidir" (N. Ali-M. Sîret, 1310: 2-3/19; krş: Ali Nüreddin, 1319: 24).

⁴⁸ "Cenâb-ı erhamü'r-râhîmin te'âlâ ve tekaddes hazretlerinin ism-i celil-i rubûbiyyetlerini cemî'-i ilhâd ve te'vilât-ı sehîfeden tenzihle tesbih eyle: Zîrâ ta'dâdi kâbil olmayan bu kadar seyriâtımızı şefâ'at için cenâb-ı şefî'u'l-ümemi ba's ve bu sûretle bizi garîk-ı lücce-i mağfîret buyurdu ve cennet-i a'lâsında Habîb-i ekremleri ve Nebîyy-i muhteremleri hürmetine bir 'ayn (pınar) halkı buyurmuşlardır ki o 'ayndan arzı idenlere birer cedvel bulunub emr idecekleri mahallere kadar akar. (عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادَ اللَّهِ وَيَجْزُونَهَا تَجْوِيرًا) [Allah'ın kullarının diledikleri gibi akutarak kana kana içtikleri bir kaynaktır. İnsan 76/6] âyet-i celîlesinin tefsîrinden me'hûzdur.) Bu haber-i meserret-eşer vâsıl-ı sem'-i iftihârın olmadı mı?" (N. Ali-M. Sîret, 1310: 2-3/20; krş: Ali Nüreddin, 1319: 25)

⁴⁹ "Beytullâhi'l-Harâm'a müstevlî olan sevâd-ı küfr, fecr-i şâdik gibi leme'ân iden gurre-i nübüvvetleriyle beyzâ-i İslâmîyyeye mübeddel olub envâr-ı sâfi'alarıyla âfâkı ihâta ve güneşin ziyâsı ana nisbetle istitâra âmâde olmuştur" (N. Ali-M. Sîret, 1310: 2-3/20-21; krş: Ali Nüreddin, 1319: 26).

⁵⁰ "Sûre-i Elem neşrah hakk-ı ehakk-ı risâlet-penâhîlerinde lâyiğ u lâmi' oldukça sevâd-ı leyl hükümünde olan 'ibâdet-i eşnâm ve envâ'-ı âşâm hakikat-i nebevîyye ile sabâhu'l-hayr-ı İslâm'a muhavvel olduğundan o Nebî-i 'âlî ve Resûl-i hâdînin ahbâr ve mu'cizât-ı bâhirâtlarını şerh u ta'dâd mu'atfir-ı elsine vü fu'âddir" (N. Ali-M. Sîret, 1310: 2-3/21; krş: Ali Nüreddin, 1319: 26).

Gecenin kuşluğa dönüşü gibi

Onun mucizelerini anlatışla göğüs genişler

Leyl, Duhâ ve İnşirâh surelerine telmihle beyit, İnşirâh suresinde Allah'ın vaadi tecellî edip (İslâm ümmeti zorluğun ardından kolaylığa kavuşunca) insanlığın putperestlikten kurtulup İslâm'ın aydınlığına kavuştuğunu vurgular. Ali Nüreddîn Efendi, "أَلَمْ نَشْرَحْ" sure adı olarak değerlendirmesine rağmen Karakoç ifadeyi lafzen çevirince mana, akışa uygun ama kısmen farklı bir yöne evrilmiştir. **Kuşluğa** ifadesiyle Duhâ ve **göğüs genişler** cümlesiyle İnşirâh suresine vurgu yapılan çeviride Leyl suresine bakan **gecenin** tabirinin bold olması gerekirdi.

41- وَلَوْ دَعَا "التَّيْنَ وَالرَّيْثُونَ" لَابْتَدَرَا / إِلَيْهِ فِي الْحِينِ وَ"أَقْرَأ" تَسْتَبِينَ خَبْرَهُ⁵¹

İncir ve Zeytin bile evet derdi sorsaydın peygamberi

Öyleyse O'nun mucizelerinden durmadan okuyarak al işte sana

kesin haber

Hz. Peygamber'in mucizelerini tadad kabilinden, ona, (hurma kütüğü kıssasında olduğu gibi) incir, zeytin gibi cemâdâtın da itaat edeceğini belirtip muhatabını kasidenin devamını okumaya teşvik eden şair, Tîn ve Alak surelerine telmihte bulunmuştur. **İncir ve Zeytin** ile Tîn, **okuyarak** tabiriyle Alak suresine telmih yapan Karakoç'un **kesin haber** ifadesini sure adı olarak düşünmesi doğru değildir. Çünkü beyitte telmihte bulunulan üçüncü bir sure yoktur. Ali Nüreddîn Efendi okuma eylemini kasideyle ilişkilendirmiş, Karakoç ise Hz. Peygamber'in mucizelerini okumak şeklinde değerlendirmiştir. Metinde üçüncü tekil şahıs olarak kullanılan دَعَا fiili Hz. Peygamber'e ait olmasına rağmen Karakoç *sorsaydın* diyerek eylemi muhataba ait kılmıştır.

42- فِي لَيْلَةٍ "الْقَدْر" كَمْ قَدْ حَازَ مِنْ شَرَفٍ / فِي الْفَخْرِ "أَلَمْ يَكُنْ" الْإِنْسَانُ قَدْ قَدَّرَهُ⁵²

Kadir gecesinde öyle bir şan ve övünç bağışlandı ki O'na

*İnsanların tümüne bile erişmiş **olmadı** o nimetler*

Kadir ve Beyyine surelerine telmihle İbn Câbir, Kadir gecesinde Hz. Peygamber'e bahşedilen lütfun hiç kimseye nasip olmadığından söz eder. Karakoç çevirisi Ali Nüreddîn tercümesiyle uyumludur.

43- كَمْ "زُلْزَلَتْ" بِالْحِيَادِ "الْعَادِيَاتِ" لَهُ / أَرْضٌ بِ"قَارَعَةٍ" التَّخْوِيفِ مُنْتَشِرَةٌ⁵³

*Soluyarak koşan atları yeryüzünü öyle bir sarsmış **tütretmişti** ki*

*Gören ve işiten **kiyamet işareti** zanneder*

⁵¹ "Ol şeft'-i ümmetin birtakım emvâtı Cenâb-ı Kâdir-i zü'l-celâlin izniyle ihyâ, anlar daği nübüvvetlerini taşdik iddikleri müstagnî 'ani'l-ımlâ' olub ancak cemâd kısmından olan incir ve zeytünden bile şeref-i istifsâr vâki' olsa idi hurma ağacında olduğu gibi Lebbeyk yâ Rasûlallâh nidâsıyla o anda li-ecli't-taşdik huzûr-i risâletlerine şitâbân olacaıkları şübhesiz idi. Dakâyık-ı ahvâl-i sa'âdet-iştimâl-i nebeviyyelerine kesb-i üttîlâ' için kaşideyi ikmâl ve vird-i zebân-ı zülâl eyle" (N. Ali-M. Sîret, 1310: 2-3/21-22; krş: Ali Nüreddîn, 1319: 27).

⁵² "Ol Nebiyy-i şâhibü'l-kadr leyle-i mübâreke-i Kadr'de nice şeref ü mefâhiri ihrâz buyurmuşlardır ki: O derece fahr u mübâhâti istihşâle hiçbir insân muktedir olamaz. Müfessirîn-i kirâm hazerâtının beyân buyurdukları vechile Cenâb-ı Kâdir-i muṭlak efdâl-i rusûl şallallâhu 'aleyhi ve sellem efendimiz hazretlerine vahy buyurduğu Kur'an-ı Kerîm'i leyle-i mezkûrede cümleten ve def'aten Levh-i Mahfûz'dan semâ-i dünyâya inzâl ve ümmet-i merhûmeleri efrâdi hakkında o giceki 'ibâdetin şevâbi bin ay vukû' bulacak 'ibâdâtın ecrine mu'âdil olduğunu tebşîr buyurmakla kadr-i celil-i nebevîlerini bir kat daha 'lâ buyurmuşlardır" (N. Ali-M. Sîret, 1310: 2-3/22-23; krş: Ali Nüreddîn, 1319: 27-28).

⁵³ "Ol Resûl-i Kâdir-i zü'l-celâl hazretlerinin rif'at-i kadr-i menziletlerinin delil-i celîli olmak üzere huyûl-i (atlar) secâ'at-mecbûlleri pek muhavvif mahalleri teşhîr ve en uzak yerlere kadar intişâr ve hecemât-ı seu'âneleriyle arâzi-i küffârda tezelzül ü ihtizâz âşârî zâhir u bedidâr olmuş ve mecma'ları ehvâl-i kıyâmetden bir numûne hâlini bulmuş idi" (N. Ali-M. Sîret, 1310: 2-3/23; krş: Ali Nüreddîn, 1319: 28-29).

Hız. Peygamber ve ordusuna ait atların düşmanlara korku salan hâllerini tasvir eden beyitte Zilzâl, Âdiyât ve Kâria surelerine telmih vardır. Karakoç, *soluyarak koşan* ifadesiyle Âdiyât, *sarsmış titretmişti* cümlesiyle Zilzâl ve *kıyâmet işareti* tabiriyle Kâria suresine telmihte bulunmuş ve ilk iki surenin sıralamasını değiştirmiştir. Ali Nüreddin Efendi Âdiyât'ın *soluyarak koşan atlar* anlamına geldiğini gösteren bir ibareye yer vermemesine rağmen Karakoç'un bu ifadeyi kullanması, genel kültür olarak bu bilgiye sahip olduğunu veya kasidenin çevirisi esnasında meal / tefsir gibi yan kaynaklardan yararlandığını göstermektedir.

44- لَهُ "تَكَاثُرُ" آيَاتٍ قَدِ اشْتَهَرَتْ / فِي كُلِّ "عَصْرٍ" فَ"وَيْلٌ" لِلَّذِي كَفَرَهُ⁵⁴

Her çağda O'nu öğen ayetlerin mucize tesirini

Gören gözler ne kutlu; ne kara duymayan katı kalbler

Hız. Peygamber'in mucizelerinin her çağda parladığını belirten şair, bu gerçeği inkâr eden küffâra veyl ile Tekâsür, Asr ve Hümeze surelerine telmihte bulunmuştur. Karakoç çevirisi, metinde lafzen karşılığı bulunmayan *Gören gözler ne kutlu* cümlesi gibi tasarruflarla beraber ana mesajı estetik bir şekilde karşılamaktadır. Fakat *çağda* tabiriyle Asr ve *öğen* denilerek muhtemelen Tekâsür suresine telmih yapılarak sıralamaya riayet edilmediği gibi, Hümeze suresini temsil edecek bir kelime de kullanılmamıştır. *Öğen ayetlerin mucize tesiri* ifadesi Ali Nüreddin'in *mefâhîr-i mu'cizât-ı Qur'âniyye* ibaresinden mülhemdir. *Artmak, çoğalmak* anlamlarına gelen tekâsür kelimesinin *öğen* diye karşılanması ise uygundur.

45- "أَلَمْ تَرَ" الشَّمْسُ تَصْدِيقًا لَهُ حُبِسَتْ / عَلَى "فَرَيْشٍ" وَجَاءَ الرُّوحُ إِذْ أَمَرَهُ⁵⁵

İşitmedin mi güneş hareketinden kalmış onu tasdik için

Kureyşe karşı ve Cebrail gelmiş istediği her sefer

Hız. Peygamber'in Kureyş'e karşı nübüvvetini ispat için güneşi durdurduğundan ve Cebrail'in o emrettiğinde derhâl gelişinden söz ederek onun şanının yüceliğini vurgulayan İbn Câbir, Fil ve Kureyş surelerine telmih yapar. Fil suresini temsil eden *أَلَمْ تَرَ* ibaresi lafzen *görmedin mi?* anlamına gelir. Olayın tanığı olmayan muhataplar için görme söz konusu olamayacağı için Karakoç'un *işitmedin mi* demesi ince bir düşüncedir. Fakat bu tasarruf *İstimâ' itmedin mi?* diyen Ali Nüreddin Efendi'ye ait olup Karakoç bunu güncellemiştir. Ayrıca, Ali Nüreddin Efendi tercümesinde Kureyş vurgusu yokken Karakoç'un *Kureyşe karşı* demesi Arapça metni gözettiğini göstermektedir.

46- "أَرَيْتَ" أَنَّ إِلَهَ الْعَرْشِ كَرَّمَهُ / بِ"كَوْتَرٍ" مُرْسَلٍ فِي حَوْضِهِ نَهْرَهُ⁵⁶

Görebildin mi Arşın Yaraticısı nasıl saçtı kerem

Kevsere ki içinden akıp gelir cennet tadlı nehirler

⁵⁴ "Meb'ûş bi'l-haqq olan Cenâb-ı Resûl-i kibriyânın mefâhîr-i mu'cizât-ı Qur'âniyye'si her 'aşrda ülü'l-elbâbı i'câz iderek intişâr itdiği hâlde yine o Nebiyy-i kerîmîn ta'n, tenkîrinde muşîr olanlar için veyl-i rabbânî ve 'azâb-ı celâlî va'id-i ilâhîdendir" (N. Ali-M. Siret, 1310: 2-3/23-24; krş: Ali Nüreddin, 1319: 29).

⁵⁵ "İstimâ' itmedin mi? O Nebiyy-i 'âlinin hadîs-i şerîflerini tasdik için güneş hareketinden tevkîf olunmuş ve her ne zamân emr itse Cibrîl ('aleyhisselâm) hużûr-i lâmi'u'n-nûr-i Muhammedî'lerine nüzûle âmâde bulunmuşdur" (N. Ali-M. Siret, 1310: 2-3/24; krş: Ali Nüreddin, 1319: 30).

⁵⁶ "Görür ve bilir misin? Hâlikü's-semâvât ve'l-arzîn ve ilâhu'l-'arş ve'l-'âlemîn Cenâb-ı kibriyâ nice âyât-ı celîlesi ve huşûşan sûre-i Kevşer'de işâret buyurduğu vechile meydân-ı 'Araşât'da teskîn-i harâretimiz için Nebiyy-i muhteremlerine ihsân buyurduğu (havz-ı mevrûda) cennetden mâ-i lezîzini akâdıca olan nehr-i 'azîm-i Kevşer'i ile kadr-i risâlet-penâhîlerini tekrîm buyurmuşdur ki cemî-i enhâr-ı cinân andan münfecir u münşâ'ib olur. Sûre-i mezkûreyi Hâzret-i Peygamber kırâ'at ve aşhâb-ı kirâmına hitâben "Kevşer nedir bilir misiniz?" buyurub anlar da ma'al-edeb istîzâh ütdiklerinde (إِنَّهُ نَهْرٌ فِي الْجَنَّةِ وَعَنْبِيهِ رَبِّي فِيهِ خَيْرٌ كَثِيرٌ) [Cennette bir nehirdir ve Rabbin onu bana vaad etmiştir. Onda çok hayır vardır.] hadîs-i şerîfiyle izâh buyurdukları kütüb-i mu'teberede muşarrahdır" (N. Ali-M. Siret, 1310: 2-3/24-25; krş: Ali Nüreddin, 1319: 30-31).

Mâûn ve Kevser surelerine telmihle İbn Câbir, Allah'ın, Kevser'i vermek suretiyle Hz. Peygamber'e bahşettiği büyük lütuftan söz eder. Karakoç çevirisi Arapça metinle ve Ali Nüreddîn Efendi tercümesiyle uyumludur. Özellikle *akıp gelir cennet tadlı nehirler* ibaresi *cennetden mâ-i lezîzini akıdıncı olan* ifadesinden mülhemdir.

47- وَ"الْكَافِرُونَ" "إِذَا جَاءَ" الْوَرَى طُرِدُوا / عَنْ حَوْضِهِ فَلَقَدْ "تَبَّتْ يَدَا" الْكَفْرَةَ⁵⁷

Ve *kâfirler bu gelen su muştusundan,*

O'nun havuzundan avuçlarını dolduramadılar, *kurusun o eller*

Kâfirlerin Kevser muştusundan mahrum kalışlarını anlatan bu beyitte, Kâfirûn, Nasr ve Tebbet surelerine telmih vardır. Karakoç çevirisinde *gelen* ifadesi sure başındaki *إِذَا جَاءَ* "...geldiğinde" ibaresine binaen Nasr, *kurusun o eller* ifadesi de Tebbet suresine bakar.

48- "إِخْلَاصٌ" أَمْدَاحِهِ شُعْلِي فَكَمْ "فَلَقِ" / لِلصُّبْحِ أَسْمَعْتُ فِيهِ "النَّاسَ" مُفْتَحَرَةَ⁵⁸

Benim isim O'nu *ihlâsla* övüş *sabahlara* kadar

Halk da O'nun büyüklüğünü dinlemekle öğündüler

İhlâs, Felâk ve Nâs sureleriyle birlikte Kur'ân surelerine telmih sürecini tamamlayan İbn Câbir, kendisinin, Hz. Peygamber'in methini meslek edindiğini, sabahlara kadar insanlara bu övgüleri dinlettiğini ve halkın da bu icraatı memnuniyetle karşıladığını belirtir. Karakoç çevirisi metinle ve Ali Nüreddîn Efendi tercümesiyle uyumludur.

49- أَرْكَى صَلَاتِي عَلَى الْهَادِي وَعِثْرَتِهِ / وَصَحْبِهِ وَخُصُوصًا مِنْهُمْ عَشْرَةَ⁵⁹

Selâm olsun o kurtarıcıya ve soyuna

Ve *sahabesine ve hele hele on müjdelenmişler*

Bu beyitte, Hz. Peygamber'e, âline ve başta aşere-i mübeşşere olmak üzere ashâbına salât ü selâm vardır. Karakoç çevirisi metni karşıladığı gibi, *خُصُوصًا* kelimesini *hele hele* diye karşılamak Türkçe açısından güzel ve aşere-i mübeşşereye *on müjdelenmişler* demek de özgün bir kullanımdır. Metindeki *أَرْكَى* ifadesi ism-i tafdil kalıbında olmasına ve Ali Nüreddîn Efendi bunu *aşlah u atyebini* şeklinde karşılamasına rağmen Karakoç, Türkçeye aktarmanın zorluğundan olsa gerek, bu yapıyı dikkate almamıştır.

50- صِدِّيقُهُمْ عَمْرُ الْفَارُوقُ أَحْزَمُهُمْ / عُمْمَانُ ثُمَّ عَلِيٌّ مِنْهُ الْكَفْرَةَ⁶⁰

⁵⁷ "Rûz-i mahşerde cemî'-i ümmet-i meşfû'aları şâhibü'l-makâmi'l-mahmûd olan ol Nebiyy-i 'âlişânın havz-ı mevrûdlarından teskin-i 'aşaş itdikleri hâlde kâfirin o havz-ı 'âliden itfâ-yı harik-ı fu'âda ferce-yâb-ı vuslat olamadıkları cihetle anların vay hâllerine" (N. Ali-M. Sîret, 1310: 2-3/25; krş: Ali Nüreddîn, 1319: 31).

⁵⁸ "Zamân-ı sa'âdetlerinden beru nice şu'arâ-yı 'Arab ve 'Acem'in çalışib da kemâ yeliķu ifâdeden 'âciz kaldıkları ihlâs-ı emdâh-ı Hazret-i Nebeviyye benim isim ve vird-i mahşûşum olub nice 'acâyib-i mu'cizat-ı Mustafeviyyelerini şabâhlara kadar 'umûm-i nâsa iştidirdim ki nâs da kemâl-i iftihâr ile müstemi' idiler" (N. Ali-M. Sîret, 1310: 2-3/26; krş: Ali Nüreddîn, 1319: 32).

⁵⁹ "Şalât ü selâmının aşlah u atyebini reh-i nâ-reste-i dalâletden tarik-i müstakîme hâdi olan server-i enbiyâ, şefî'-i rûz-i cezâ Cenâb-ı Muhammed el-Muştafâ şallallahu te'âlâ 'aleyhi ve sellem efendimize ve neseb-i mübâreklerine dâhil ve ol şecere-i şerâfete nâ'il ve sohbet-i müstevcibü's-sa'âdet-i seniyyeleriyle müteşerrif olan zevât-ı şefâ'at-simât ve huşûşan 'aşere-i mübeşşere (rıdvânüllâhi 'aleyhim) hazerâtına ihdâ iderim" (N. Ali-M. Sîret, 1310: 2-3/26; krş: Ali Nüreddîn, 1319: 32-33).

⁶⁰ "Anlar da (أُو كَانَ بَعْدِي نَبِيٌّ لَكَانَ عَمْرُ بْنُ الْخَطَّابِ) ve (أَنْتَ أَحْيَى فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ) "Nebiden başka nâsin en hayırlısı Ebûbekr'dir" hadîs-i şerîfiyle kâdr-i 'âlileri terfi' buyurulan şiddik-ı Nebiyy-i muhtâr ve yâr-ı gâr-ı merhamet-nişâr Cenâb-ı Ebûbekr eş-Şiddik ve (أَنْتَ أَحْيَى فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ) ya'nî "Benden sonra nebî olaydı Ömer ibnü'l-Haţţâb olurdu," kavli-i laţîfiyle talîf buyurulan ve hâzm, ihtiyât, ittikâ ve 'adâleti yâr [u] ağıyârın taht-ı taşdikinde olan Hazret-i Ömerü'l-Fârûk ve hakk-ı ehakk-ı 'âlilerinde (أَنْتَ أَحْيَى فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ) ya'nî "Osmân dünyâda ve âhiretde dostumdur," kelâm-ı beşâret-encâm-ı risâlet-penâhileri şâdir olan ve şihriyyet-i nebeviyyeleriyle iki def'a müteşerrif bulunan Hazret-i Osmân ibn 'Affân ve (أَنْتَ أَحْيَى فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ) ya'nî "Sen benim dünyâ ve âhiretde kardeşimsin," hadîs-i fazîlet-enisiyle nâ'il-i me'âlî olan ve cüyüş-i kefereyi şatvet-i haydarâneleriyle ihlâk eyleyen zevc-i Fâtımatü'z-zehrâ a'nî bihi Cenâb-ı

Ve Sıddık ve adil Ömerül Faruk

Ve Osman ve Ali ki küfrü şimşek gibi yok eder

Aşere-i mübeşşerenin ilk dördünü temsil eden hulefâ-i râşidînin ismen anıldığı bu beyitte, Karakoç çevirisi metni karşılıkmaktadır.

51- سَعْدُ سَعِيدٌ زُبَيْرٌ طَلْحَةُ وَأَبُو / عَبِيدَةَ وَأَبْنُ عَوْفٍ عَاشِرُ الْعَشْرَةِ⁶¹

Sa'd, Said, Zübeyr, Talha,

Ebu Ubeyde ve İbn Avf, ondur bu üstünler

Aşere-i mübeşşerenin kalan altıslısı sayılmıştır. Karakoç, *ondur bu üstünler* diyerek aşereyi bu kez *üstünler* tabiriyle karşılamıştır.

52- وَحَمْرَةَ ثُمَّ عَبَّاسٌ وَالْهَمَّا / وَجَعْفَرٌ وَعَقِيلٌ سَادَةُ خَيْرُهُ⁶²

Ve Hamza, sonra Abbas ve aileleri

Ve Cafer ve Ukayl en hayırlı önderler

Bu beyitte Hz. Peygamber'in amcaları Hz. Hamza, Hz. Abbâs ve aileleri, ayrıca Hz. Ali'nin kardeşleri Hz. Ca'fer ve Hz. Akil anılır. Karakoç, ilk baskıda harekeleme olmadığı için عقيل kelimesini Ukayl okumuştur. Arapçada kelimenin Ukayl şeklinde yaygın bir kullanımı mevcut ise de Hz. Peygamber'in amcasının adı Akil'dir.

53- وَأُولَئِكَ النَّاسُ آلُ الْمُصْطَفَى وَكَفَى / وَصَحْبُهُ الْمُفْتَدُونَ السَّادَةُ الْبَرَرَةُ⁶³

Uyan bütün insanlar kurtulacaktır Peygambere

Ve ailesine ve sahabesine ki, onları başında taşır bütün iklimler

Yukarıda sayılan isimlerin Hz. Peygamber'in âl ü ashâbı olduğu belirtilen bu beytin çevirisinde Karakoç'un, özellikle *onları başında taşır bütün iklimler* ifadesi şiirsel açıdan etkileyici ve muhtemelen Ali Nüreddin Efendi'nin açıklamalarında yer verdiği *Ashâbım yıldızlar gibidir* hadisinden mühlhemdir.

54- وَفِي خَدِيجَةَ وَالزَّهْرَةَ وَمَا وَلَدَتْ / أَدْكِي مَدِيحِي سَأْهَدِي دَائِمًا ذُرَّةً⁶⁴

Ve Hatice ve Zehra ve onlardan olanlara

'Aliyyü'l-murtazâ. [1 no.lu dipnot: Seyyid-i veled-i Âdem şallallâhu 'aleyhi vesellem aşhâb-ı güzîn beyninde ikişer ikişer 'akd-i mu'âhât eyledikde Cenâb-ı İmâm Ali hużûr-i Resûlullâh'a ağlayarak gelüb "Yâ Resûlallâh! Ni'met-i mu'âhâtdan yalnız beni niçün mahrîm buyurdunuz?" didikde Nebî-i muhterem hadîs-i şerif-i mezkûrleriyle kerremallâhu vechehû hazretlerini garîk-ı lütf u 'âtiyet buyurdular] (N. Ali-M. Sîret, 1310: 2-3/27-28; krş: Ali Nüreddîn, 1319: 33-34).

61- عَشْرَةٌ مِنْ فُرَيْشٍ فِي الْجَنَّةِ، أَبُو بَكْرٍ فِي الْجَنَّةِ، وَعُمَرُ فِي الْجَنَّةِ، وَعُثْمَانُ فِي الْجَنَّةِ، وَعَلِيٌّ فِي الْجَنَّةِ، وَطَلْحَةُ فِي الْجَنَّةِ، وَزُبَيْرٌ فِي الْجَنَّةِ، وَسَعْدٌ فِي الْجَنَّةِ، وَسَعِيدٌ فِي الْجَنَّةِ، وَعَبِيدُ عَشْرَةٌ مِنْ فُرَيْشٍ فِي الْجَنَّةِ، وَأَبُو عَوْفٍ بِنُ جَرَّاحٍ فِي الْجَنَّةِ (hadîs-i beşâret-mürîşî ile nâ'il-i derecât-ı 'âliyât olan Sa'd el-Kureşî ez-Zührî ve Sa'id el-Kureşî el-'Adevî ve Zübeyr el-Kureşî el-Esedî ve Talha el-Kureşî et-Teymî ve Ebû 'Ubeyde 'Âmir el-Kureşî el-Führî ve 'Abdurrahmân el-Kureşî ez-Zührî hażerâtu (N. Ali-M. Sîret, 1310: 2-3/28-29; krş: Ali Nüreddîn, 1319: 35).

62- "Hayru'l-aşhâb olan 'amm-i Resûl-i rabbü'n-nâs Hażret-i Hamza ve Hażret-i Abbâs ve onların âl ve huşuşan Hażret-i Haydar'ın birâderleri Cenâb-ı Ca'fer ile 'Akîl" (N. Ali-M. Sîret, 1310: 2-3/29; krş: Ali Nüreddîn, 1319: 35).

63- "Ol zevât-ı me'âlî-simât ki: Âl-i Muştafâ ve evlâd-ı müctebâdır. Anlara o şeref-i nisbet o 'âlî meziyyet kâfidir. Küffâra şedid ü galîz ve mü'minine muhsin ü va'îz ve Haqq Te'âlâ'ya ma'al-ihlâs keşîru'l-hużû' ve'l-a'mâl ve tâlib-i fazl-ı rıdvân-ı zî'l-celâl ve fazl-ı rahmet-i Yezdân'a recâ vü ümmidleri ber-kemâl olduğunu vaşf ve a'mâl-i şâlihâlarının âşârî simâlarında zâhir u lâmi' olduğunu Kur'ân-ı Kerîm'lerinde beyân buyurdıkları ve kendülerine iktidâlarımız [Ashâbım yıldızlar gibidir. Hangisine uyarınız doğru yolu bulursunuz.] hadîs-i şerîfiyle vâcib ve ahyâr-ı ümmet olan sâdât-ı kirâma tarzîye-i zekiyyemi takdîm iderim" (N. Ali-M. Sîret, 1310: 2-3/ 29-30; krş: Ali Nüreddîn, 1319: 36).

64- "İklîl-i muhadderâtü'l-müslimîn ve ümm-i cemî'u'l-mü'minîn Hażret-i Hadîcetü'l-kübrâ ve duhter-i 'âlî güher-i Resûlî's-şekaleyn ve vâlide-i mâcîde-i Hażret-i Haseneyn, refîka-i cenâb-ı seyyidü'l-evliyâ Hażret-i Fâtımatü'z-zehrâ ve ol ravza-i pâkîzededen nađâret-bağş-ı hadîka-i şühûd olub dereceleri أهل البيت âyet-i samedâniyyesiyle bir kat daha ilâ idilen Ehl-i Beyt-i müctebâ hakkında atıyeb-i medâyihihin dürer-i nâdirelerini dâ'imâ tertîl ü ihdâ eylerim" (N. Ali-M. Sîret, 1310: 2-3/30-31; krş: Ali Nüreddîn, 1319: 37).

Saçarım, armağan ederim boyuna övgülerimden inciler

Bu beyitte Hz. Hatice ve Hz. Fâtıma methedilir. Çeviride üç adet ve bağlacı kullanımından doğan kısmî bir tenâfür olsa da *مَا وَلَدْتُ* ibaresinin *onlardan olanlara* diye karşılanması ve ikinci dizinin sonundaki *övgülerimden inciler* ifadesi zarif bir kullanımdır. İsm-i tafdil formunda olan *أُنْكِي* ifadesi, Ali Nüreddin Efendi'nin *atıyeb-i medâyihi* ibaresine rağmen, kırk dokuzuncu beyitte olduğu gibi çeviriye yansıtılmamıştır. Fakat Karakoç'un *saçarım, boyuna* gibi ifadeleri ism-i tafdil gerektirdiği güçlü vurguya yardımcı olmaktadır.

عَنْ كُلِّ أَرْوَاجِهِ أَرْضَى وَأَوْثِرُ مَنْ / أَضَحَّتْ بَرَائِثُهَا فِي الذِّكْرِ مُنْتَشِرَةً⁶⁵ -55

Ve bütün zevcelerine ve hele masumluğu

Dilden dile yayılmış olana saçarım övgüler, övgüden güller

Bu beyit ezvâc-ı tâhirâta, husûsan Hz. Âişe'ye ayrılmış ve İfk olayına işaretle onun masumiyeti özellikle vurgulanmıştır. Çevirinin *hele masumluğu* diye başlayıp Hz. Âişe'yi anlatan kısmı, Türkçe açısından güzel ve akıcı olup özellikle *övgüden güller* ifadesindeki zarafet dikkat çekmektedir.

أَفْسَمْتُ لَا زَلْتُ أَهْدِيهِمْ شَدَا مَدَجِي / كَالرَّوْضِ يَنْثُرُ مِنْ أَكْمَامِهِ زَهْرَةً⁶⁶ -56

And içerim bu övgülerin kokularını saçtım

Peygamberin Ravzasına ki orda açılmıştır en ebedî çiçekler

İbn Câbir, kasideyi, güzel kokulu çiçekler gibi olmakla nitelediği methiyelerini Hz. Peygamber ile âl ü ashâbına daima armağan ettiği vurgusunu yeminle pekiştirerek tamamlar. Ali Nüreddin Efendi'den anlaşılan da budur. Karakoç çevirisi şiirsel olsa da beyitteki teşbihin verilmemesi gibi birtakım tasarruflar içermektedir.

Sonuç

Endüslü şair İbn Câbir'in, Kur'an'ın tüm surelerine telmihte bulunarak kaleme aldığı *Kaşide-i Bedi'yye*'si hem bu ilginç yönü hem de Hz. Peygamber için yazılan seçkin şiirlerden biri olması nedeniyle edebiyat dünyasında hatırı sayılır bir ilgiye mazhar olmuştur. Muhtelif nazirelere konu edilmiş olan kaside son dönem Osmanlı ilim ve devlet ricâlinden Ali Nüreddin Efendi tarafından Türkçeye aktarılmıştır. Mütercim ilk kez *Cevâhiru'-Zevâhir* adlı müşterek bir çalışmada yer verdiği tercümeyle, daha sonra bazı tashihlerle beraber kendi müstakil kitabı *Envâru'l-Edeb*'de yeniden neşretmiştir. Tespit edilebildiği kadarıyla, kasidenin Osmanlı döneminde yapılmış tek tercümesi olan bu çalışma Sezai Karakoç'un *Güzellikler Kasidesi* adlı çevirisinin de ilham kaynağıdır. Tercümenin ilk neşrinden yararlandığı görülen Karakoç, esere önemli ölçüde sadakat göstermiştir. Bununla birlikte bazı tasarruflarda bulunduğu da vâkidir. Kasidenin orijinalinde sure adları şiirsel açıdan etkileyici bir görünüm arz ederken Karakoç çevirisinde -ki yapılacak herhangi bir çevirinin de kuvvetle muhtemel kaderi budur- sure adlarının bu cazibeyi büyük ölçüde yitirdiği gözlenmektedir. Bazen surelerin sıralamasının da değiştiği görülen çeviride hatalı sure atfları da vardır. Sonuç olarak, şiirsel vasfı hâiz

⁶⁵ "Ümmehât-ı mü'minîne revnağ-bahşâ-yı intizâm, cemî'-i zevcât-ı tâhirâta ve huşûşan ve 'ulüvv-i kâdr ve sümüvv-i menziletleri nice âyât-ı Kur'âniyye ile tavzîh buyurulan tâcî'n-nisve ve iftîhârü'l-ümmeh Hazret-i 'Âyişetü's-Şiddîka'ya tarziye iderim" (N. Ali-M. Siret, 1310: 2-3/31; krş: Ali Nüreddin, 1319: 37-38).

⁶⁶ "Dîn-i mübîni ile şeref-yâb olduğum hâtemü'n-nebiyyîn ve efdâlü'l-mürselîn peygamberimiz (Muhammedü'l-Emîn) şallallâhu 'aleyhi ve sellem efendimiz hazretlerine olan âteş-i 'ışk u muhabbetimi Ravza-i pâk-i münevverelerine 'arz için nazm iddiğim şu kaşidemdeki medâyihi-i hasene ve ezkâr-ı zekiyyemi bahâr-ı feyz-nişârın hulûliyle bir hadîka-i dil-ârâdaki eşcâr-ı müsmire ezhârî goncelerinden eţrâfa intişâr iden revâyih-ı tayyibe gibi ol Habib-i Ekrem (şallallâhu 'aleyhi ve sellem)in âl ve aşhâb-ı kirâmına dâ'imâ ihdâ iddiğime kâsem iderim. Temmet el-kaşide" (N. Ali-M. Siret, 1310: 2-3/31-32; krş: Ali Nüreddin, 1319: 38).

Mustafa IRMAK

çevirisini *-er* sesiyle bitiren Karakoç'un, çeviri yapmanın sınırlayıcı karakterine rağmen kendine has üslubunu çalışmasına büyük ölçüde yansıtmayı başardığını söylemek mümkündür.

Kaynakça

- Ali Nüreddîn (1319), *Envâru'l-Edeb, Dersââdet*.
- Benli, Ali (2013), "Üsküdar Kadısı Ali Nureddin Yüce ve *Kasîde fî Esmâi's-Süver* Tercümesi", M.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi, 44: 67-86.
- Dikici, Recep, "Kâzi 'Îyâz'ın Hz. Peygamberi Medhettiği Kasidesi", *Diyanet İlmî Dergi*, c: 28, sy: 3, Ankara 1992, s. 45-52.
- Durmuş, İsmail (2001), "Ruaynî", *DİA*, 37: 175-176.
- Işık, Emin (1991), "A'râf Sûresi", *DİA*, 3: 259-261.
- Karakoç, Sezai (2000), *İslâmın Şiir Anıtlarından Çeviriler*, İstanbul: Diriliş Yayınları.
- Karakoç, Sezai (2011), *Sütun Günlük Yazılar II*. İstanbul: Diriliş Yayınları.
- Kılıç, Hulusi (1999), "İbn Câbir", *DİA*, 19: 384-385.
- Makkarî, Ahmed b. Muhammed et-Tilmisânî (1388/1968), *Nefhu't-ţîb min ğuşni'l-Endelüs er-raţîb*, thk. İhsân Abbâs, Beyrut: Dâru Sâdır.
- N. Ali-M. Sîret (1310), *Cevâhiru'z-Zevâhir*, Dersââdet: Matbaa-i Hüseyin Enver.

Extended Abstract

Sezai Karakoç is a poet and thinker who devoted himself to the ideal of the resurgence of Islamic civilization in every field. As a concrete reflection of his thought shaped around *Resurrection*, the poet, made a special effort to bring the important classics of Islamic literature to the agenda by transferring them to today's Turkish, and this effort of the poet led to the birth of the book titled *The Poetry Monuments of Islam*, which mainly consist of Arabic literature products. The poem named *al-Qasidah al-Badiyyah* by Andalusian poet İbn Jâbir is one of the poems that Karakoç included in his book. This ode attracts attention as it praises the Prophet Muhammad by referencing all the surahs of the Quran.

As far as it can be determined, the only person who translated the ode into Turkish before Sezai Karakoç was Üsküdar judge Ali Nureddin Efendi. Karakoç clearly states that he benefited from previous translations and commentaries while translating the odes in his book. As a result of the comparisons, it was understood that Karakoç benefited from Ali Nureddin Efendi while translating the *Qasidah of Beauties*. But it is necessary to point out an important point. Approximately ten years after Ali Nureddin Efendi published the translation, he reviewed his work, made some corrections and republished the work. These corrections are mostly related to language and style. But there are also some changes that take the meaning to another dimension. Comparisons show that Karakoç did not see the new edition of the translation and relied on the first edition.

Although Karakoç largely remains faithful to the Ali Nureddin Efendi translation, it is also seen that he adds a different perspective to the translation from time to time. It is understood that he was not content with looking at Ali Nureddin's translation and also took into account the Arabic text of the ode. Karakoç's translation, in terms of Turkish, has the elegance one would expect from a poet. However, while the allusion to the Qur'anic surahs in the original of the ode seems very impressive, in the translation, an artificiality resulting from the transfer of the sura names into Turkish is often noticeable. This deficiency belongs neither to Turkish nor to the poet translator. This situation is highly likely to occur if the eulogy is translated into other languages.